

Įstatymas skelbtas: Žin., 1994, Nr. 53-996
Nauja įstatymo redakcija skelbta: Žin., 1999, Nr. 93-2710
Neoficialus įstatymo tekstas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMAS

1994 m. liepos 7 d. Nr. I-532

Nauja įstatymo redakcija:
Nr. [VIII-1369](#), 99.10.19, Žin., 1999, Nr. 93-2710 (99.11.04)

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Savivaldybių tarybų narių rinkimų pagrindai

Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų (toliau - tarybų) nariai renkami trejiems metams daugiamandatėse rinkimų apygardose, remiantis visuotine ir lygia rinkimų teise, slaptu balsavimu tiesioginiuose rinkimuose pagal proporcinę rinkimų sistemą.

2 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė

1. Rinkimų teisę turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja piliečiai, kurie teismo pripažinti neveiksniais.

2. Tarybos nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 21 metų.

3. Tarybos nariais negali būti renkami asmenys, kurie, likus 65 dienoms iki rinkimų, yra nebaigę atlikti bausmės pagal teismo paskirtą nuosprendį, taip pat asmenys, teismo pripažinti neveiksniais arba nepakaltinamais.

4. Tarybos nariais negali būti renkami asmenys, rinkimų dieną atliekantys tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, taip pat likus 65 dienoms iki rinkimų neišėję į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai, kitų sukarintų ir saugumo tarnybų apmokami pareigūnai.

5. Kiti tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos piliečių rinkimų teisės apribojimai dėl kilmės, politinių pažiūrų, socialinės ir turtinės padėties, nacionalinės priklausomybės, lyties, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, užsiėmimo rūšies ir pobūdžio draudžiami.

3 straipsnis. Lygi rinkimų teisė

Kiekvienas Lietuvos Respublikos pilietis, turintis teisę rinkti tarybą, vienoje daugiamandatėje rinkimų apygardoje, kurios teritorijoje jis gyvena, turi vieną balsą balsuoti už kandidatų į tarybos narius sąrašą - sąrašo balsą (pagal šių balsų už kiekvieną sąrašą sumas rinkimų apygardoje nustatoma, kuris sąrašas kiek gauna (ar negauna) tarybos nario mandatų) ir tris papildomus balsus balsuoti už trijų kandidatų iš to sąrašo, už kurį balsavo, pirmumą - pirmumo balsus (pagal šių balsų sumas rinkimų apygardoje nustatoma kiekvieno kandidato vieta sąrašė po rinkimų). Sąrašo ir pirmumo balsai yra lygiaverčiai kiekvieno kito turinčio teisę rinkti toje pačioje rinkimų apygardoje piliečio balsams.

4 straipsnis. Tiesioginiai rinkimai

Tarybos narius rinkėjai renka be tarpininkų.

5 straipsnis. Slaptas balsavimas

1. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta. Draudžiama balsuoti už kitą asmenį arba pavesti kitam asmeniui balsuoti už save. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats balsuoti, gali balsuoti padedamas kito asmens, kuriuo jis pasitiki, kaip tai nustatyta šio įstatymo 63 straipsnio 5 dalyje. Jeigu kam nors tapo žinoma kito asmens balsavimo paslaptis, draudžiama ją atskleisti.

2. Kontroliuoti rinkėjų valią rinkimuose draudžiama. Balsavimo metu draudžiama paveikti rinkėjo valią balsuoti arba nebalsuoti už kurį nors kandidatą ar kandidatų sąrašą. Rinkėjui turi būti sudarytos sąlygos slapta ir netrukdomam užpildyti biuletenį. Su biuleteniu draudžiama atlikti tokius veiksmus, kurie galėtų atskleisti balsavimo paslaptį.

6 straipsnis. Tarybų rinkimų datos paskelbimas

1. Visų tarybų nariai renkami vienu metu.
2. Tarybų rinkimus skelbia Lietuvos Respublikos Seimas ne vėliau kaip likus 5 mėnesiams iki tarybų narių įgaliojimų pabaigos. Jeigu, likus 4 mėnesiams iki tarybų narių įgaliojimų pabaigos, Lietuvos Respublikos Seimas nepaskelbia tarybų rinkimų datos, tarybų rinkimai rengiami paskutinį sekmadienį, nuo kurio iki tarybų narių įgaliojimų pabaigos lieka ne mažiau kaip mėnuo. Tarybų rinkimai rengiami ne anksčiau kaip prieš 2 mėnesius ir ne vėliau kaip prieš mėnesį iki tarybų narių įgaliojimų pabaigos.
3. Jeigu tarybų rinkimai turi būti rengiami karo veiksmų metu, sprendimas dėl rinkimų rengimo priimamas pagal specialius įstatymus ar kitus teisės aktus.
4. Tarybų rinkimų diena yra diena, kurią balsuojama rinkimų apylinkių patalpose. Balsavimas ne rinkimų apylinkės patalpose (paštu ir kt.) vyksta iki balsavimo dienos arba baigiamas rinkimų dieną, kaip nustatyta šio įstatymo. Terminas, kuris skaičiuojamas nuo rinkimų dienos ir gali būti įgyvendintas tik esant paskelbtiems rinkimų rezultatams, pradedamas skaičiuoti nuo rinkimų rezultatų paskelbimo dienos.
5. Pakartotinių rinkimų apygardoje datą šio įstatymo nustatytais atvejais ne vėliau kaip per 15 dienų nuo dienos, kurią atsirado reikalas rengti šiuos rinkimus, jeigu kitko nenumato šis įstatymas, skelbia Vyriausioji rinkimų komisija. Ji taip pat skelbia rinkimų datą šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju.

7 straipsnis. Viešumas rengiant ir vykdant rinkimus

1. Apie rinkimų komisijos posėdį visuomenei paskelbiama pastate, kuriame yra rinkimų komisijos būstinė, įrengtoje skelbimų lentoje ir šios rinkimų komisijos nariams pranešama asmeniškai ne vėliau kaip likus 24 valandoms iki posėdžio pradžios. Vyriausioji rinkimų komisija apie savo posėdžius, kuriuose sprendžiama dėl rinkimų datų, tarybų narių skaičiaus nustatymo, rinkimų apygardų komisijų sudarymo ir sudėties keitimo, kandidatų į tarybos narius registravimo, burtais sprendžiamų klausimų, rinkimų rezultatų ir galutinių rinkimų rezultatų nustatymo, tarybos nario įgaliojimų nutraukimo prieš terminą, naujo tarybos nario įgaliojimų pripažinimo, taip pat nagrinėjami ginčai dėl rinkimų agitacijos bei šio įstatymo pažeidimų, papildomai praneša visuomenės informavimo priemonėms Internetu.
2. Rinkimų komisijų posėdžiai ir balsavimai yra vieši, juos gali stebėti politinių partijų (toliau - partijų), politinių organizacijų atstovai ir stebėtojai, pateikę nustatytos formos pažymėjimus arba juos tam įgaliojusių organizacijų antspaudu patvirtintas pažymas, visuomenės informavimo priemonių atstovai, pateikę tarnybinius ar darbo pažymėjimus. Kandidatas į tarybos narius rinkimų komisijos posėdyje gali dalyvauti, jeigu priimamas sprendimas dėl jo asmeninės veikos ar dėl tiesiogiai su jo asmeniu susijusių aplinkybių arba jei jį dalyvauti posėdyje pakvietė rinkimų komisijos pirmininkas.
3. Posėdžių salėje esantys asmenys iš savo vietų gali įrašinėti, stenografuoti ar užrašinėti posėdį, fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus. Fotografuoti ar filmuoti, daryti vaizdo įrašus, kai dėl to reikia vaikščioti po patalpą ar naudoti specialią apšvietimo techniką, taip pat tiesiogiai transliuoti posėdžius per radiją ar televiziją galima tik leidus rinkimų komisijos pirmininkui.
4. Rinkimų komisijos negali rengti uždarų posėdžių. Vyriausioji rinkimų komisija gali uždrausti bet kam įeiti į rinkimų komisijas aptarnaujančių darbuotojų darbo, dokumentų saugojimo patalpas, jeigu būtina užtikrinti netrikdomą šių darbuotojų darbą, apsaugoti rinkimų dokumentus.
5. Jei yra pagrindo manyti, kad rinkimų komisijos posėdžio metu gali kilti grėsmė posėdžio dalyvių saugumui, komisijos pirmininkas gali pavesti policijai tikrinti įeinančių į salę asmenų dokumentus, daiktus ar atlikti asmens apžiūrą.
6. Rinkimų komisija gali pašalinti iš posėdžio salės asmenis, kliudančius komisijai normaliai dirbti.

8 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos

Tarybų rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidas apmoka valstybė ir savivaldybės. Iš valstybės lėšų apmokamos rinkimų komisijų išlaidos rinkimams organizuoti ir vykdyti bei už rinkimų komisijų narių ir jas aptarnaujančio personalo darbą. Iš savivaldybių lėšų apmokama už balsavimo bei apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų būstinių patalpų išlaikymą, balsavimo patalpų įrengimo inventoriaus įsigijimą ir išsaugojimą. Jeigu savivaldybė nesuteikia tinkamų patalpų ar inventoriaus rinkimų apylinkės būstinei ir balsavimo patalpoms, tam Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu

panaudojamos valstybės lėšos. Šiuo atveju faktinės išlaidas balsavimo patalpoms ir inventoriui per 2 mėnesius po rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija ne ginčo tvarka išieško iš savivaldybės.

ANTRASIS SKIRSNIS RINKIMŲ APYGARDOS IR APYLINKĖS

9 straipsnis. Rinkimų apygardų sudarymas

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti savivaldybės teritorijoje sudaroma viena daugiамandatė rinkimų apygarda, kurioje balsuoja visi aktyviają rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai, gyvenantys šios savivaldybės teritorijoje.

2. Rinkimų apygardoje pagal proporcinę rinkimų sistemą renka:

- 1) daugiau kaip 500000 gyventojų - 51 tarybos nari;
- 2) nuo 300000 iki 500000 gyventojų - 41 tarybos nari;
- 3) nuo 100000 iki 300000 gyventojų - 31 tarybos nari;
- 4) nuo 50000 iki 100000 gyventojų - 27 tarybos narius;
- 5) nuo 20000 iki 50000 gyventojų - 25 tarybos narius;
- 6) iki 20000 gyventojų - 21 tarybos nari.

3. Rinkimų apygardas ir renkamų tarybos narių skaičių paskelbia Vyriausioji rinkimų komisija likus ne mažiau kaip 85 dienoms iki rinkimų.

10 straipsnis. Rinkimų apylinkių sudarymas

1. Atsižvelgiant į patogumą rinkėjui atvykti į balsavimo patalpą ir rinkėjų skaičių, miestų, rajonų teritorijos dalijamos į rinkimų apylinkes.

2. Miesto, rajono teritorijos suskirstymą, kuris yra pastovus organizuojant ir vykdant įvairius rinkimus ir referendumus, į rinkimų apylinkes mero teikimu tvirtina ir prireikus keičia Vyriausioji rinkimų komisija. Patvirtintų rinkimų apylinkių sąrašą, jo pakeitimus Vyriausioji rinkimų komisija skelbia "Valstybės žiniose".

3. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 5000 rinkėjų.

4. Rinkimų apylinkės ribos, balsavimo patalpos adresas keičiami prireikus, bet ne vėliau kaip likus 100 dienų iki rinkimų. Miesto, rajono meras teikime tvirtinti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodo siūlomą rinkimų apylinkės pavadinimą, rinkimų apylinkę sudarančius adresus, rinkėjų skaičių sudaromoje apylinkėje, balsavimo patalpų adresą ir telefoną. Teikime keisti savivaldybės teritorijos suskirstymą į rinkimų apylinkes nurodomi siūlomi pakeitimai. Šie pakeitimai turi būti pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip likus 110 dienų iki rinkimų. Jeigu anksčiau nustatytoje balsavimo patalpose negalima surengti balsavimo, Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu gali pakeisti apylinkės rinkimų komisijos balsavimo patalpos adresą likus iki rinkimų ir trumpesniai kaip šiame straipsnyje nustatyta terminui.

TREČIASIS SKIRSNIS RINKIMŲ ORGANIZAVIMAS

11 straipsnis. Rinkimų komisijos

1. Rinkimus į tarybas organizuoja ir vykdo:

- 1) Vyriausioji rinkimų komisija;
- 2) apygardų rinkimų komisijos;
- 3) apylinkių rinkimų komisijos.

2. Į rinkimų komisiją gali būti siūlomas Lietuvos Respublikos pilietis, jeigu jis turi teisę būti renkamas Seimo nariu (neatsižvelgiant į kandidatui į Seimo narius nustatytą jauniausią amžių, bet rinkimų dieną ne jaunesnis kaip 18 metų) ir nebuvo per paskutinius 3 Seimo, Respublikos Prezidento, tarybų rinkimus arba referendumą atleistas iš rinkimų arba referendumo komisijos už rinkimų ar Referendumo įstatymų pažeidimą.

3. Vienu metu tas pats asmuo negali būti rinkimų komisijos nariu ir kandidatu į tarybos narius, kandidatu į tarybos narius ir partijos, politinės organizacijos atstovu rinkimams (toliau - atstovas rinkimams), atstovu rinkimams ir rinkimų komisijos nariu, kandidatu į tarybos narius ir rinkimų stebėtoju, rinkimų komisijos nariu ir rinkimų stebėtoju. Rinkimų komisijos narys, kuris pageidauja būti kandidatu į tarybos narius, prieš duodamas sutikimą tapti kandidatu, privalo ne vėliau kaip prieš 10 dienų raštu atsisakyti rinkimų komisijos nario pareigų. Jeigu rinkimų komisijos narys to nepadaro,

jis šalinamas iš rinkimų komisijos už šio įstatymo pažeidimą ir neregistruojamas kandidatu į tarybos narius ar iš jų išbraukiamas.

12 straipsnis. Vyriausiosios rinkimų komisijos įgaliojimai tarybų rinkimuose

1. Vyriausioji rinkimų komisija garantuoja vienodą rinkimų ir Referendumo įstatymų taikymą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tam ji leidžia šių Lietuvos Respublikos įstatymų įgyvendinimo instrukcijas, kurių vykdymas yra privalomas visoms institucijoms ir pareigūnams. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimus gali pakeisti tik ji pati arba įsigaliojęs teismo sprendimas. Valstybės valdžios ir valdymo institucijoms, Seimo, tarybų nariams ir kitiems pareigūnams, partijoms, politinėms ir visuomeninėms organizacijoms ar piliečiams draudžiama kištis į Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą organizuojant rinkimus ar referendumą.

2. Vyriausioji rinkimų komisija, vykdydama tarybų rinkimus pagal šio įstatymo reikalavimus:

1) nustato tarybų narių skaičių;

2) sudaro apygardų rinkimų komisijas;

3) priima partijų, politinių organizacijų pareiškimus, taip pat pareiškimus dėl šių dokumentų atšaukimo, juos tikrina, registruoja partijas ir politines organizacijas dalyvauti tarybų rinkimuose, registruoja jų atstovus rinkimams ir išduoda jiems pažymą, skelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų, politinių organizacijų sąrašus, jiems suteiktus rinkimų numerius, priima sprendimus dėl kandidatų į tarybos narius pareiškimų dokumentų atšaukimo;

4) nustato rinkimų biuletenių, kitų rinkimuose naudojamų dokumentų, paketų, antspaudų pavyzdžius bei formas, jų pildymo pavyzdžius, taip pat biuletenių antspaudavimo tvarką;

5) tvarko rinkimams skirtas valstybės lėšas;

6) prižiūri, kaip vykdomas šis įstatymas;

7) nagrinėja skundus ir priima sprendimus dėl apygardų rinkimų komisijų, o prireikus - ir dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų, panaikina įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius sprendimus;

8) tvirtina ir skelbia galutinius rinkimų rezultatus;

9) pripažįsta rinkimus negaliojančiais, jei jų metu buvo suklastoti rinkimų dokumentai ar padaryti kiti neteisėti veiksmai, turėję esminės įtakos rinkimų rezultatams;

10) išrinktam kandidatui išrašo tarybos nario pažymėjimą ir perduoda jį apygardos rinkimų komisijai, kad ši įteiktų tarybos nariui;

11) perduoda valstybės archyvui saugoti balsų skaičiavimo ir kitus rinkimų komisijų protokolus;

12) vykdo kitus šiame įstatyme numatytus įgaliojimus.

3. Laikotarpiu tarp tarybų rinkimų Vyriausioji rinkimų komisija atlieka tarybų mandatų komisijos funkcijas: priima ir skelbia sprendimus nutūkus tarybos nario įgaliojimams, pripažįsta naujų tarybos narių, išrinktų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, įgaliojimus.

4. Vyriausioji rinkimų komisija apibendrina rinkimų patirtį, kartu su kitomis valstybės institucijomis propaguoja laisvų, demokratiškų ir sąžiningų rinkimų reikšmę, rūpinasi rinkėjų lavinimu, taip pat palaiko ryšius su kitų valstybių institucijomis, kurios tose valstybėse rengia ir organizuoja rinkimus.

5. Vyriausioji rinkimų komisija negali aiškinti šio įstatymo nuostatų. Prireikus tai padaryti, Vyriausioji rinkimų komisija kreipiasi į Seimą dėl šio įstatymo pakeitimo. Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus klausimus Seimas svarsto ypatingos skubos tvarka.

13 straipsnis. Apygardų rinkimų komisijų sudarymas

1. Apygardų rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 74 dienoms iki rinkimų.

2. Apygardų rinkimų komisijos sudaromos iš:

1) vieno tame mieste, rajone gyvenančio ar dirbančio ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kurį pasiūlo teisingumo ministras;

2) vieno tame mieste, rajone gyvenančio ar dirbančio ir aukštąjį teisinį išsilavinimą turinčio asmens, kurį pasiūlo Lietuvos teisininkų draugija;

3) vieno to miesto, rajono savivaldybės administracijoje dirbančio karjeros valstybės tarnautojo, kurį pasiūlo to miesto, rajono meras;

4) partijų, politinių organizacijų, jų koalicijų, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, pasiūlytų asmenų;

5) partijų, politinių organizacijų, jų koalicijų, kurios per paskutinius tarybos rinkimus gavo ne mažiau kaip 3 šios tarybos narių mandatus, pasiūlytų asmenų.

3. Teisingumo ministras, Lietuvos teisininkų draugija ir miesto, rajono meras gali siūlyti ir daugiau asmenų.

4. Partijos, politinės organizacijos, jų koalicijos, kurios gavo Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje, nuo vieno šio daugiamandatėje rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į apygardų rinkimų komisijas po 2 savo atstovus (toliau - kandidatūra). Partijos, politinės organizacijos, jų koalicijos, kurios gavo šios tarybos narių mandatų per paskutinius tarybos rinkimus pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą), nuo vieno šio rinkimų apygardoje iškeltų kandidatų sąrašo (jungtinio sąrašo) turi teisę pasiūlyti į apygardų rinkimų komisijas po vieną kandidatūrą. Jeigu partija, politinė organizacija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal tarybos rinkimų rezultatus, tai ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš organizacijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitą, kaip buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios organizacijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant. Partijos, politinės organizacijos, jų koalicijos kandidatūrų sąrašą Vyriausiajai rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 81 dienai iki rinkimų. Jeigu kandidatūros atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija jų atmesti negali. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta, Vyriausioji rinkimų komisija vietoj jų gali papildomai skirti komisijos nariais asmenis, pasiūlytus teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos arba miesto, rajono mero.

5. Visais atvejais ne mažiau kaip trys komisijos nariai turi būti asmenys, paskirti į apygardos rinkimų komisiją iš teisingumo ministro, Lietuvos teisininkų draugijos ir miesto, rajono mero pasiūlytųjų. Jeigu šių asmenų yra mažiau, komisija padidinama iš teisingumo ministro arba Lietuvos teisininkų draugijos, arba miesto, rajono mero pasiūlytų asmenų.

6. Jeigu tą pačią dieną vyksta arba Seimo, arba tarybos rinkimai, arba referendumas, sudaromos tos pačios apylinkių rinkimų ar referendumo komisijos. Vyriausioji rinkimų komisija atskiroje rinkimų, referendumo teritorijoje sudaro vieną - miesto, rajono, apygardos rinkimų arba referendumo - komisiją ir nustato jos funkcijas organizuojant ir vykdant kitus rinkimus ar referendumą.

7. Apygardos rinkimų komisijos pirmininką iš komisijos narių skiria Vyriausioji rinkimų komisija.

8. Apygardos rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

14 straipsnis. Apygardos rinkimų komisijos įgaliojimai

Apygardos rinkimų komisija:

1) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka informuoja rinkimų apygardoje gyvenančius rinkėjus apie rinkimų apylinkių ribas, būstines, darbo laiką ir balsavimo patalpas;

2) prižiūri, kaip rinkimų apygardoje vykdomas šis įstatymas;

3) sudaro apylinkių rinkimų komisijas;

4) paskirsto rinkimams skirtas lėšas apylinkių rinkimų komisijoms, kontroliuoja šių lėšų naudojimą ir apie rinkimams panaudotas lėšas atsiskaito Vyriausiajai rinkimų komisijai;

5) registruoja rinkimų stebėtojus ir išduoda jiems pažymėjimus;

6) priima partijų, politinių organizacijų kandidatų į tarybos narius iškėlimo pareiškimus dokumentus, juos tikrina, registruoja kandidatų į tarybos narius sąrašus, kandidatus į tarybos narius, įregistruotiems kandidatams išduoda pažymėjimus, registruoja sudaromas ar atšaukiamas koalicijas, nustato koalicijų kandidatų sąrašų numerius;

7) sudaro rinkimų apygardos teritorijoje esančių gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigų, karinių dalinių ir bausmės atlikimo vietų sąrašą ir kartu su pašto vadovu pasirūpina, kad juose būtų organizuotas balsavimas paštu;

8) surašo rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, nustato rinkimų rezultatus ir perduoda juos tvirtinti Vyriausiajai rinkimų komisijai, po Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo spaudoje paskelbia išrinktų tarybos narių sąrašą;

9) svarsto skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų bei veiksmų ir priima sprendimus, panaikina įstatymų ar kitų teisės aktų reikalavimų neatitinkančius sprendimus;

10) vykdo kitus šio įstatymo numatytus įgaliojimus.

15 straipsnis. Apylinkių rinkimų komisijų sudarymas

1. Ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų apygardos rinkimų komisija nustato kiekvienos rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių, kuris turi būti kartotinis partijų ir politinių organizacijų, turinčių teisę siūlyti kandidatūras, skaičiui. Jeigu nebuvo pasiūlyta pakankamai kandidatūrų arba komisijoje liko laisva vieta, trūkstamas kandidatūras gali pasiūlyti savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apylinkė, meras.

2. Po vienodą skaičių kandidatūrų į apylinkės rinkimų komisiją turi teisę siūlyti:

1) kiekviena partija, politinė organizacija ar jų koalicija, per paskutinius Seimo rinkimus gavusi Seimo narių mandatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje. Jeigu partija, politinė organizacija Seimo narių mandatų gavo būdama koalicijoje, tai kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis organizacijomis;

2) partija, politinė organizacija ar jų koalicija, per paskutinius tarybos rinkimus gavusi tarybos narių mandatų pagal iškeltų kandidatų sąrašą (jungtinį sąrašą). Jeigu partija, politinė organizacija tarybos narių mandatų gavo būdama koalicijoje, tai kandidatūras ji gali siūlyti kartu su koalicijoje dalyvavusiomis organizacijomis.

3. Jeigu partija, politinė organizacija gali siūlyti kandidatūras ir pagal Seimo, ir pagal tarybos rinkimų rezultatus, tai ji kandidatūras siūlo tik pagal vieną iš šių rinkimų rezultatus pasirinktinai. Jeigu viena iš organizacijų, dalyvavusių rinkimų koalicijoje, kandidatūrų nepasiūlo arba atsisako jas siūlyti, arba pasirenka siūlyti pagal kitą, kaip buvo sudaryta koalicija, rinkimų rezultatus, kitos šioje koalicijoje dalyvavusios organizacijos kandidatūras turi teisę siūlyti jai nedalyvaujant.

4. Partijos, politinės organizacijos kandidatūrų sąrašą apygardos rinkimų komisijai pateikia ne vėliau kaip likus 48 dienoms iki rinkimų.

5. Apylinkių rinkimų komisijas rinkimų laikotarpiui sudaro apygardų rinkimų komisijos ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų. Jeigu partijos, politinės organizacijos siūloma kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, apygardos rinkimų komisija negali jos atmesti.

6. Jeigu kandidatūrų nebuvo pasiūlyta arba pasiūlytosios neatitinka šio įstatymo reikalavimų, arba jos buvo pasiūlytos po nustatyto termino, apygardų rinkimų komisija gali sumažinti anksčiau nustatytą rinkimų apylinkės komisijos narių skaičių arba kreiptis į merą, kad šis pasiūlytų į apylinkių rinkimų komisiją trūkstamas kandidatūras. Mero siūlomi asmenys negali būti partijų, politinių organizacijų nariai ar jais tapti iki rinkimų komisijos nario įgaliojimų pabaigos. Jeigu ne mažiau kaip 3 apygardos rinkimų komisijos nariai posėdyje skiriant apylinkės rinkimų komisijos narį prieštarauja mero siūlomo asmens paskyrimui apylinkės rinkimų komisijos nariu, šis asmuo negali būti skiriamas komisijos nariu.

7. Apylinkių rinkimų komisijų pirmininkus iš komisijų narių skiria apygardų rinkimų komisijos.

8. Apylinkės rinkimų komisija pirmajame posėdyje išsirenka komisijos pirmininko pavaduotoją ir sekretorių.

16 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos įgaliojimai

Apylinkės rinkimų komisija:

1) iš apygardos rinkimų komisijos gauna apylinkės rinkėjų sąrašus, sudaro sąlygas su jais susipažinti rinkėjams, atstovams rinkimams, įteikia ar kitaip perduoda rinkėjams rinkėjo pažymėjimus, praneša apygardos rinkimų komisijai apie apylinkės rinkėjų sąraše aptiktus netikslumus;

2) nagrinėja skundus dėl apylinkės rinkėjų sąraše padarytų klaidų;

3) Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka prižiūri, kaip rinkimų apylinkės teritorijoje vyksta balsavimas paštu, kad būtų sudarytos sąlygos balsuoti paštu visose rinkimų apylinkės teritorijoje esančiose gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose daliniuose ir baudmės atlikimo vietose;

4) kartu su savivaldybės atstovu pasirūpina, kad pagal šio įstatymo reikalavimus laiku būtų parengtos balsavimo patalpos, slapto balsavimo kabinos ir balsadėžės;

5) rinkimų dieną organizuoja balsavimą rinkimų apylinkėje;

6) suskaičiuoja balsus, surašo apylinkės balsų skaičiavimo protokolą;

7) svarsto savo apylinkės rinkėjų ir stebėtojų skundus dėl rinkimų rengimo, balsavimo organizavimo, balsų skaičiavimo, balsų skaičiavimo protokolo surašymo ir priima sprendimus;

8) vykdo kitus šio įstatymo numatytus įgaliojimus.

17 straipsnis. Rinkimų komisijų narių rašytinis pasižadėjimas

1. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda eiti davęs rašytinį pasižadėjimą.

2. Apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų rašytinio pasižadėjimo davimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Nustatomas šis rinkimų komisijos nario, pirmininko pasižadėjimo tekstas:

„Aš, rinkimų komisijos narys, pirmininkas (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir piliečių teises.

Tepadeda man Dievas.“

3. Pasižadėti galima ir be paskutiniojo sakinio. Davęs rašytinį pasižadėjimą asmuo po pasižadėjimo tekstu pasirašo. Pasižadėjimas galioja visą paskyrimo dirbti rinkimų komisijoje laiką. Draudžiama pradėti eiti rinkimų komisijos nario pareigas nepasižadėjus.

4. Rinkimų komisijos narių, pirmininkų rašytinius pasižadėjimus saugo juos paskyrusi rinkimų komisija.

5. Vyriausioji ar apygardos rinkimų komisija, skirdama rinkimų komisijos narį, nustato laiką, kada jis privalo duoti rašytinį pasižadėjimą. Asmuo, nedavęs rašytinio pasižadėjimo ilgiau kaip 15 dienų nuo paskyrimo arba davęs rašytinį pasižadėjimą su išlyga, netenka pareigų rinkimų komisijoje.

18 straipsnis. Rinkimų komisijų darbo organizavimas

1. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių. Komisijos sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę, kuri pridedama prie protokolo ir yra neatsiejama jo dalis.

2. Pasibaigus rinkimams, apygardų ir apylinkių rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai nutraukiami. Sprendimą nutraukti įgaliojimus priima rinkimų komisija, paskyrusi komisijos narius, kai ši komisija, jos pirmininkas yra atlikę visus pagal įstatymą jiems pavestus darbus.

3. Rinkimų komisijos nariui ar pirmininkui, davusiam rašytinį pasižadėjimą, draudžiama bet kokios formos rinkimų agitacija ar kiti bandymai paveikti rinkėjų valią. Asmuo, pažeidęs šį reikalavimą, rinkimų komisijos nario rašytinį pasižadėjimą, turi būti atleistas iš komisijos ir gali būti patrauktas atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų iki balsavimo pabaigos

1. Partija, politinė organizacija, iškėlusį kandidatą į tarybos narius, kandidatas į tarybos narius, atstovas rinkimams, rinkimų stebėtojas rinkimų komisijos sprendimą, priimtą iki balsavimo pabaigos, ar kitą jos veiką gali apskųsti:

- 1) apylinkės rinkimų komisijos - apygardos rinkimų komisijai;
- 2) apygardos rinkimų komisijos - Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Aukštesniajam administraciniam teismui.

[1 dalies 3 punkto redakcija nuo 2001 m. sausio 1 d.:

- 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.]

2. Rinkėjas, politinės partijos, politinės ar visuomeninės organizacijos atstovas, nesutikdamas su apylinkės rinkimų komisijos sprendimu, priimtu pagal skundą dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas negali įgyvendinti savo teisės rinkti (neteisingai įrašytas į sąrašą arba išbrauktas iš sąrašo, taip pat kai sąraše netiksliai nurodyti duomenys apie rinkėją), gali apylinkės rinkimų komisijos sprendimą apskųsti atitinkamos apygardos administraciniam teismui.

3. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jo padavimo. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos. Teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo. Skundai, paduoti nesilaikant šiame straipsnyje nustatytos tvarkos, nenagrinėjami ir persiunčiami tai rinkimų komisijai, kuri privalo juos nagrinėti. Apylinkės rinkimų komisija, apygardos rinkimų komisija negali persiųsti Vyriausiajai rinkimų komisijai nagrinėti joms pačioms žinybingų ir neišnagrinėtų skundų.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1939](#), 00.09.19, Žin., 2000, Nr.84-2532 (00.10.06), įsigalioja nuo 2001.01.01

20 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms

1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos bei organizacijos, jų pareigūnai privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti joms reikalingas žinias.
2. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įmonės, įstaigos ir organizacijos, jų pareigūnai ne vėliau kaip per 3 dienas privalo apsvarstyti rinkimų komisijų pateiktus prašymus ir duoti rinkimų komisijoms motyvuotus atsakymus.
3. Pagalbiniais darbais rinkimų komisijos gali samdyti reikiamą skaičių personalo.
4. Miestų, rajonų savivaldybės, valstybinės įstaigos ir organizacijos privalo suteikti rinkimų komisijoms tinkamas patalpas bei įrengimus rinkimams rengti ir vykdyti.

21 straipsnis. Rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas

Rinkimų komisijų pirmininkai ir nariai už darbą rinkimų komisijose gauna atlyginimą pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos pateiktus ir Vyriausybės patvirtintus tarifus.

22 straipsnis. Rinkimų komisijų sudėties keitimas

1. Rinkimų komisijos pirmininką ar narį iš pareigų komisijoje gali atleisti rinkimų komisija, patvirtinusi šios komisijos sudėtį, arba Vyriausioji rinkimų komisija.
2. Rinkimų komisija gali svarstyti tik motyvuotą partijos ar politinės organizacijos siūlymą atšaukti jos pačios pasiūlytą rinkimų komisijos narį.
3. Prireikus naujas rinkimų komisijos pirmininkas ar narys gali būti skiriamas šio įstatymo nustatyta tvarka ir praėjus 13 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnio 5 dalyje nustatytiems terminams.

KETVIRTASIS SKIRSNIS RINKĖJŲ SĄRAŠAI IR RINKĖJO PAŽYMĖJIMAS

23 straipsnis. Rinkėjų sąrašai

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai:
 - 1) Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas;
 - 2) rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai;
 - 3) rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.
2. Rinkėjų sąrašai sudaromi 2 kartus - išankstiniai ir galutiniai. Šie sąrašai gali būti naudojami tik rinkimams organizuoti ir vykdyti.
3. Rinkimų sąrašų sudarymo tvarka turi būti tokia, kad kiekvienas rinkimų teisę turintis Lietuvos Respublikos pilietis būtų įrašytas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.
4. Kandidatus iškėlusią partiją, politinių organizacijų prašymu gali būti sudaromi bendrieji rinkėjų sąrašai. Šiuose sąrašuose apie rinkimų apygardos ar apylinkės rinkėjus pateikiama informacija (vardas, pavardė, adresas, amžius), kuri reikalinga rinkimų agitacijai organizuoti. Sąrašų sudarymo formą ir tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Šių sąrašų sudarymo faktines išlaidas apmoka juos užsakiusi partija, politinė organizacija ar kandidatas.
5. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas ir rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai, kuriuos sudaro ir tvarko gyventojų registro tvarkytojas, sudaromi magnetinėse laikmenose. Sąrašų sudarymo tvarką, formą, sudarymo būdą ir jų naudojimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

24 straipsnis. Piliečių įrašymo į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą bendroji tvarka

1. Į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą įrašomi visi rinkimų teisę turintys Lietuvos Respublikos piliečiai pagal pilietybę patvirtinančio dokumento (paso) išdavimo duomenis ir Lietuvos Respublikos gyventojų registrą. Valstybės institucijos, išduodančios Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančius dokumentus, tvarkančios piliečių gyvenamosios vietos deklaravimo duomenis, registruojančios piliečių mirtį ir pilietybės netekimą, taip pat yra atsakingos, kad Lietuvos Respublikos gyventojų registre laiku ir kokybiškai būtų padaromi atitinkami pakeitimai ir patikslinimai. Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis sudaryti sąrašai yra išankstiniai.
2. Rinkėjų sąrašų sudarymą, tikslinimą ir tvarkymą organizuoja Vyriausioji rinkimų komisija, remdamasi valstybės, savivaldybių institucijų ir apygardų rinkimų komisijų teikiama informacija.
3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiamas:
 - 1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis;
 - 2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;

3) Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Likus ne daugiau kaip 7 dienoms iki rinkimų, išankstiniai rinkėjų sąrašai su juose padarytais ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pripažintais pakeitimais patvirtinami kaip galutiniai rinkėjų sąrašai. Pakeitimai galutiniuose rinkėjų sąrašuose gali būti padaryti tik Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimu.

25 straipsnis. Rinkimų apygardos rinkėjų sąrašai

Rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą magnetinėse laikmenose pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą (paskutinę žinomą rinkėjo gyvenamąją vietą) sudaro Vyriausioji rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 39 dienoms iki rinkimų perduoda apygardos rinkimų komisijai. Kartu sudaromi piliečių, kurių gyvenamosios vietos tikslus adresus nežinomas, sąrašai.

26 straipsnis. Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašas

Rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą pagal apygardos rinkėjų sąrašą ir jame nurodytą rinkėjo gyvenamąją vietą sudaro apygardos rinkimų komisija ir ne vėliau kaip likus 26 dienoms iki rinkimų perduoda apylinkės rinkimų komisijai. Taip pat sudaromas piliečių, kurių gyvenamoji vieta tiksliai nežinoma, sąrašas.

27 straipsnis. Rinkėjų sąrašų paskelbimas ir susipažinimas su rinkėjų sąrašais

Likus ne mažiau kaip 25 dienoms iki rinkimų, apylinkės rinkimų komisija sudaro sąlygas rinkėjams susipažinti su apylinkės rinkėjų sąrašu. Prie įėjimo į rinkimų komisijos patalpas turi būti nurodytas komisijos narių budėjimo laikas, taip pat paskelbti telefonai, kuriais rinkėjai gali pasitikslinti, ar jie yra įrašyti į rinkėjų sąrašą. Pasibaigus šiame įstatyme nustatytam laikotarpiui rinkėjo pažymėjimams įteikti, apylinkės rinkimų komisijos budėjimo laikas, jos kontaktiniai telefonai taip pat turi būti paskelbti daugiabučių namų laiptinėse.

28 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimas

1. Rinkėjo pažymėjimas yra rinkimų komisijos išduotas dokumentas, kuriame nurodoma, kurios rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše yra įrašytas Lietuvos Respublikos pilietis. Be šio pažymėjimo balsuoti paštu negalima.

2. Rinkėjo pažymėjime nurodoma:

1) rinkėjo vardas ir pavardė;

2) rinkėjo gimimo data (metai, mėnuo, diena);

3) rinkėjo adresas;

4) rinkimų apygardos, kurioje balsuoja rinkėjas, pavadinimas ir numeris;

5) rinkimų apylinkės, į kurios rinkėjų sąrašą įtrauktas rinkėjas, pavadinimas, numeris ir balsavimo patalpos adresas;

6) rinkėjo eilės numeris rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše;

7) rinkimų data, balsavimo rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje laikas, taip pat nurodoma, kad šis pažymėjimas yra būtinas balsuojant paštu, ir gali būti įrašoma kita rinkėjui reikšminga informacija.

29 straipsnis. Rinkėjo pažymėjimo įteikimas

1. Rinkėjo pažymėjimų įteikimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija.

2. Apie rinkėjo pažymėjimo įteikimą pažymima rinkimų apylinkės išankstiniame rinkėjų sąraše. Rinkėjo pažymėjimas įteikiamas arba rinkėjui asmeniškai, arba kitam kartu su rinkėju gyvenančiam asmeniui, arba rinkėjo kaimynui, kuris pažįsta rinkėją ir įsipareigoja perduoti šiam rinkėjo pažymėjimą. Rinkėjo pažymėjimų įteikimas rinkėjams turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 20 dienų iki rinkimų.

3. Rinkėjas, kuris laiku negavo rinkėjo pažymėjimo arba kuriam buvo išduotas rinkėjo pažymėjimas su netikslumais, privalo nedelsdamas pranešti apie tai apylinkės rinkimų komisijai, kurios aptarnaujamoje teritorijoje gyvena, ir pateikti rinkimų komisijai savo pasą arba kitą asmenybę patvirtinantį dokumentą. Jeigu rinkėjas yra įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, apylinkės rinkimų komisija turi rinkėjui išrašyti naują rinkėjo pažymėjimą ir nedelsdama jį išduoti. Jeigu rinkėjas neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, bet rinkėjo gyvenamosios vietos adresas

pagal gyventojų registro duomenis yra priskirtas šiai rinkimų apylinkės teritorijai arba rinkėjas pateikia kitus įrodymus, kad jis gyvena šios rinkimų apylinkės teritorijoje, apylinkės rinkimų komisija pateikia rinkėjui užpildyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymą įrašyti rinkėją į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą (arba šį prašymą užpildo apylinkės rinkimų komisijos narys pats) ir apie tai nedelsdama praneša apygardos rinkimų komisijai, kuri turi pasirūpinti, kad pagal šį prašymą rinkėjas būtų įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą. Rinkėjo pažymėjimas išrašomas ir įteikiamas rinkėjui po to, kai yra patikslinti rinkėjų sąrašai.

4. Apygardos rinkimų komisija Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka gali išrašyti rinkėjo pažymėjimą kitos rinkimų apygardos rinkėjų sąraše įrašytam rinkėjui, jeigu jis negali parvykti į nuolatinę gyvenamąją vietą pasiimti ar kitaip gauti rinkėjo pažymėjimo. Rinkėjas to turi prašyti raštu ir pateikti Lietuvos Respublikos piliečio pasą.

30 straipsnis. Rinkėjų sąrašų patikslinimas iki galutinių sąrašų sudarymo

1. Išankstiniai rinkėjų sąrašai tikslinami perkeliant rinkėją iš vieno apylinkės, apygardos rinkėjų sąrašo į kitą, išbraukiant ar įrašant rinkėją į Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašą.

2. Rinkėjas perkliamas iš vieno rinkėjų sąrašo į kitą, jeigu paaiškėja, kad išankstiniame sąraše buvo klaidingai nurodytas jo gyvenamosios vietos adresas arba jis pasikeitė po sąrašo sudarymo.

3. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą toje pačioje rinkimų apygardoje tvarko apygardos rinkimų komisija ir apie rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašuose padarytus pakeitimus praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai. Rinkėjo perkėlimą iš vienos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašo į kitos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija apygardos rinkimų komisijos teikimu ir apie padarytus pakeitimus praneša rinkimų apygardų komisijoms. Rinkėją įrašyti arba išbraukti iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo gali tik Vyriausioji rinkimų komisija šio įstatymo 24 straipsnyje nustatytais atvejais.

31 straipsnis. Karių, rinkėjų, esančių bausmės atlikimo vietose, įrašymas į rinkėjų sąrašus

1. Rinkėjai, atliekantys tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, iki buvo pašaukti atlikti tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, rinkėjų sąrašą.

2. Krašto apsaugos sistemos ir vidaus tarnybos karininkai, puskarininkiai ir liktiniai įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, rinkėjų sąrašus.

3. Rinkėjai, esantys bausmės atlikimo vietose, įrašomi į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje jie nuolat gyvena, iki pateko į bausmės atlikimo vietą, rinkėjų sąrašą. Jeigu asmuo, esantis bausmės atlikimo vietoje, raštu prašo, jis įrašomas į rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra bausmės atlikimo vieta, rinkėjų sąrašą.

32 straipsnis. Rinkėjų sąrašų tikslinimas sudarius galutinius rinkėjų sąrašus, taip pat rinkimų dieną

Jeigu į apylinkės rinkimų komisiją po galutinio rinkėjų sąrašų patvirtinimo, bet ne vėliau kaip iki rinkimų dienos 18 valandos kreipiasi neįrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą rinkėjas ir pateikia Lietuvos Respublikos piliečio pasą su jame įrašytu gyvenamosios vietos adresu arba pasą ir dokumentą apie deklaruotą gyvenamąją vietą (gyvenamoji vieta turi būti priskirta šios rinkimų apylinkės teritorijai), apylinkės rinkimų komisija įrašo rinkėją į papildomą rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą ir leidžia jam balsuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka, o šio rinkėjo vardą, pavardę, asmens kodą, jo paso numerį ir adresą tuoj pat praneša apygardos rinkimų komisijai. Apygardos rinkimų komisija patikrina, ar rinkėjas įrašytas į rinkimų apygardos rinkėjų sąrašą, ir imasi priemonių garantuoti, kad rinkėjas negalėtų 2 kartus balsuoti arba jo užpildyti biuleteniai būtų skaičiuojami tik vieną kartą. Jeigu rinkėjas yra balsavęs 2 kartus, skaičiuojamas tik tas balsas, kuris pateko į rinkimų apylinkės balsadėžę. Kitas šio rinkėjo balsas, gautas paštu arba balsavus pagal papildomą apylinkės rinkėjų sąrašą, neskaičiuojamas.

33 straipsnis. Skundai dėl rinkėjų sąrašų

1. Rinkėjas arba atstovas rinkimams skundus dėl rinkėjų sąraše padarytų klaidų, dėl kurių rinkėjas šio įstatymo nustatyta tvarka neįrašytas į rinkėjų sąrašą arba įrašytas į kelis rinkėjų sąrašus, gali pateikti apylinkės rinkimų komisijai likus ne mažiau kaip 7 dienoms iki rinkimų. Apylinkės

rinkimų komisija skundą privalo išnagrinėti ir sprendimą priimti tuoj pat arba ne vėliau kaip per 2 dienas nuo jo gavimo, jeigu iki rinkimų dienos liko daugiau kaip 10 dienų.

2. Apylinkės rinkimų komisijos sprendimas per 3 dienas gali būti apskųstas atitinkamos apygardos administraciniam teismui, kuris skundą išnagrinėja per 2 dienas. Teismo sprendimas yra galutinis.

3. Praleidus nustatytus terminus pastaboms ir skundams pateikti, pastabos ir skundai nenagrinėjami.

4. Apie gautus skundus ir pagal teismo sprendimus rinkėjų sąrašuose padarytus pataisymus apylinkių rinkimų komisijos praneša apygardos rinkimų komisijai, o ši - Vyriausiajai rinkimų komisijai per kiek įmanoma trumpesnę laiką, bet ne vėliau kaip per 12 valandų.

PENKTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į TARYBOS NARIUS KĖLIMAS

34 straipsnis. Kandidatų į tarybos narius kėlimas

1. Kandidatus į tarybos narius gali kelti partija ar politinė organizacija, įregistruota pagal Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą ne vėliau kaip likus 65 dienoms iki rinkimų.

2. Partija, politinė organizacija kandidatus į tarybos narius kelia pateikdama kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašyti pagal jos nustatytą eilę. Kandidatų sąraše negali būti mažiau kaip 5 ir daugiau kaip toje apygardoje nustatytas mandatų skaičius pridėjus dar 5. Kandidatai į tarybos narius turi atitikti šio įstatymo 2 straipsnio reikalavimus.

35 straipsnis. Kandidatų į tarybos narius iškėlimo pareiškiniai dokumentai

1. Partija, politinė organizacija turi įteikti Vyriausiajai rinkimų komisijai šiuos pareiškinius dokumentus:

- 1) pareiškimą dalyvauti rinkimuose;
 - 2) savo registracijos dokumento nuorašą, taip pat gali pateikti partijos, politinės organizacijos programą, rinkimų programą;
 - 3) rinkimų apygardų, kuriose partija, politinė organizacija numato kelti kandidatus, sąrašą;
 - 4) įgaliojimą atstovui rinkimams atstovauti Vyriausiojoje rinkimų komisijoje, taip pat įgaliojimus atstovui rinkimams atstovauti jai ir jos keliamiems kandidatams apygardų rinkimų komisijose;
 - 5) dokumentą, patvirtinantį, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas;
 - 6) praėjusių metų finansinės veiklos deklaracijos, kuri vykdant Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą turėjo būti pateikta mokesčių inspekcijai, kopiją, patvirtintą šios inspekcijos, taip pat gali pateikti ataskaitos (pranešimo), kuri turėjo būti viešai paskelbta pagal Politinių partijų ir politinių organizacijų įstatymą, apie savo biudžeto pajamas ir jų šaltinius, išlaidas ir jų paskirtį, kopiją.
2. Jeigu partija, politinė organizacija paskutiniuose Seimo arba tarybų rinkimuose buvo iškėlus kandidatus arba kandidatų sąrašus, ji turi teisę pateikti spaudoje paskelbtos ataskaitos, kuri turėjo būti paskelbta vykdant Seimo, Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymus, apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai kopiją.

3. Partija, politinė organizacija turi įteikti apygardos rinkimų komisijai šiuos pareiškinius dokumentus:

- 1) kandidatų sąrašus keliančios organizacijos atstovo rinkimams pasirašytą keliamų kandidatų sąrašą, kuriame kandidatai surašyti iš eilės;
- 2) iškeltų kandidatų raštiškus sutikimus būti šios partijos, politinės organizacijos iškeltais kandidatais šioje rinkimų apygardoje, paties kandidato užpildytą kandidato į tarybos narius anketą ir jo pajamų bei turto deklaracijos, pateiktos valstybinei mokesčių inspekcijai, pagrindinių duomenų išrašą, patvirtintą mokesčių inspekcijos, kuriai deklaracija buvo pateikta;
- 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos išduotą pažymą apie kandidatų sąrašus keliančios organizacijos įregistravimą dalyvauti šios tarybos rinkimuose.

4. Kandidato į tarybos narius anketoje pilietis, keliamas kandidatu į tarybos narius, pats turi įrašyti šiuos duomenis: vardą, pavardę, paso numerį, asmens kodą, gimimo datą, nuolatinės gyvenamosios vietos adresą, ar neturi nebaigtos atlikti teismo nuosprendžiu paskirtos bausmės, ar jis nėra asmuo, atliekantis tikrąją karo arba alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą, neišėjęs į atsargą krašto apsaugos sistemos, policijos ir vidaus tarnybos karininkas, puskarininkis ar liktinis, kitos sukarintos ar saugumo tarnybos apmokamas pareigūnas, ar jis turi kitos valstybės pilietybę - ir

pasirašyti. Asmenys, kurie yra davę kitos valstybės piliečio priesaiką, turi raštu jos atsisakyti ir nurodyti anketoje, kaip ir kada tai padarė. Kandidato į tarybos narius anketoje taip pat gali būti pateikiama ir kitų Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytų papildomų klausimų, į kuriuos asmuo gali ir neatsakyti.

5. Pareiškinių dokumentų įteikimas pradedamas likus 65 dienoms ir baigiamas 17 valandą likus 34 dienoms iki rinkimų.

36 straipsnis. Kandidatų į tarybos narius registravimas

1. Prasidėjus kandidatų registravimo terminui, Teisingumo ministerija per vieną dieną Vyriausiosios rinkimų komisijos reikalavimu oficialiai patvirtina, kokios partijos, politinės organizacijos yra įregistruotos, kokių partijų, politinių organizacijų veikla yra sustabdyta ar nutraukta.

2. Gavusi partijos, politinės organizacijos pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija turi ne vėliau kaip kitą darbo dieną kreiptis į Teisingumo ministeriją dėl partijos, politinės organizacijos registracijos fakto ir įstatų galiojimo patvirtinimo. Teisingumo ministerija per 2 dienas turi duoti raštišką atsakymą ir pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai galiojančių įstatų nuorašą. Vyriausioji rinkimų komisija per 7 dienas po pareiškinų dokumentų gavimo kandidatų sąrašus keliančios organizacijos atstovui rinkimams išduoda pažymą apie kandidatų sąrašus keliančios organizacijos įregistravimą dalyvauti rinkimuose.

3. Tikrindama kandidato į tarybos narius užpildytus pareiškinius dokumentus, apygardos rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio įstatymo 2 straipsnio reikalavimus. Prireikus Vyriausioji rinkimų komisija gali kreiptis pagalbos į Užsienio, Vidaus reikalų, Teisingumo ministerijas ar kitas valstybės institucijas, kad šios praneštų reikšmingus kandidato registravimui duomenis. Toks Vyriausiosios rinkimų komisijos prašymas turi būti nagrinėjamas ypatingos skubos tvarka, o raštiškas atsakymas turi būti duotas per 7 dienas, bet ne vėliau kaip likus 32 dienoms iki rinkimų.

4. Patikrinusi pateiktus pareiškinius dokumentus ir nustačiusi, kad jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, rinkimų komisija sprendimą dėl kandidato registravimo turi priimti per 10 dienų po pareiškinų dokumentų pateikimo, bet ne vėliau kaip likus 31 dienai iki rinkimų.

5. Jeigu yra pareiškinų dokumentų trūkumų, rinkimų komisija turi apie tai nedelsdama pranešti atitinkamam atstovui rinkimams.

37 straipsnis. Atstovas rinkimams

1. Vyriausiojoje ar apygardos rinkimų komisijoje atstovas rinkimams visais klausimais atstovauja jį tam įgaliojusiai partijai, politinei organizacijai. Rinkimų komisijos posėdžiuose jis turi patarimojo balso teisę ir teisę pareikšti atskirąją nuomonę visais svarstomais klausimais. Atstovas rinkimams rinkimų apygardos, kurios rinkimų komisijoje jis įgaliotas atstovauti, teritorijoje turi visas rinkimų stebėtojo teises. Paskelbus tarybų rinkimų datą, partijų, politinių organizacijų įgaliojimai atstovauti joms rinkimų komisijose Vyriausiajai rinkimų komisijai gali būti pateikti kitą dieną po to, kai buvo sudaryta atitinkama rinkimų komisija. Jeigu atstovo rinkimams kandidatūra atitinka šio įstatymo reikalavimus, Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 3 dienas registruoja jo įgaliojimą ir išduoda atstovo rinkimams pažymėjimą. Atstovo rinkimams įgaliojimas pasibaigia praėjus 20 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

2. Iki rinkimų dienos partija, politinė organizacija įgaliojimą atstovauti gali bet kada atšaukti ir įgalioti būti atstovu rinkimams kitą asmenį. Šiuo atveju atstovas rinkimams turi būti įregistruotas, jam išduotas pažymėjimas, o ankstesniojo atstovo rinkimams registravimas nutrauktas ne vėliau kaip per 3 dienas.

38 straipsnis. Rinkimų užstatas

1. Rinkimų užstatas vienam kandidatui į tarybos narius sąrašui įregistruoti rinkimų apygardoje - vienas vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (VMDU).

2. Rinkimų užstatas pakeisti vieno kandidato vietą sąrašė, įrašyti į sąrašą naują kandidatą - pusė VMDU, sujungti kandidatų sąrašus - po 0,3 VMDU už kiekvieną sujungiamą sąrašą.

3. Rinkimų užstatai įregistruoti kandidatų sąrašą nustatomi 2 kartus didesni tai partijai, politinei organizacijai, kuri paskutiniuose Seimo arba tarybų rinkimuose buvo iškėlus kandidatus arba kandidatų sąrašą (sąrašus) ir nepateikė spaudoje paskelbtos ataskaitos apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai kopijos.

4. Per 40 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija grąžina rinkimų užstatą jį sumokėjusiai partijai, politinei organizacijai, jei jos iškeltų kandidatų sąrašas (jungtinis sąrašas) įgijo teisę dalyvauti paskirstant mandatus daugiamandatėje rinkimų apygardoje ir spaudoje yra paskelbta ataskaita, skelbtina pagal šį įstatymą, apie lėšų šaltinius ir naudojimą rinkimų agitacijai.

5. Negrąžintini užstatai pervedami į valstybės biudžetą.

39 straipsnis. Draudimai vienam asmeniui būti kandidatu keliose rinkimų apygardose arba keliuose kandidatų sąrašuose

1. Kiekvienas kandidatas į tarybos narius gali būti įrašytas tik į vienos partijos, politinės organizacijos iškeltų kandidatų sąrašą rinkimų apygardoje.

2. Jeigu asmuo yra įrašytas daugiau kaip į vienos partijos, politinės organizacijos iškeltų kandidatų sąrašą arba yra iškeltas daugiau kaip vienoje rinkimų apygardoje, Vyriausioji rinkimų komisija pareikalauja iš jo pasirinkti, kuriame iškeltų kandidatų sąraše jis norėtų balotiruotis. Jeigu, likus 35 dienoms iki rinkimų, kandidatas raštu nepraneša savo pasirinkimo, jis išbraukiamas iš visų kandidatų sąrašų.

40 straipsnis. Kandidatų sąrašų sujungimas

Likus ne mažiau kaip 35 dienoms iki rinkimų, kelios partijos, politinės organizacijos gali sujungti savo kandidatų sąrašus. Tam jos privalo apygardos rinkimų komisijai pateikti pareiškimą dėl kandidatų sąrašų sujungimo, nurodydamos koalicijos pavadinimą. Taip pat pateikiamas jungtinis sąrašas, kuriame kandidatai surašyti pagal naujai sudarytą eilę, ir dokumentas, patvirtinantis, kad yra sumokėtas rinkimų užstatas sujungti kandidatų sąrašus. Jungtiniame sąraše gali būti tik asmenys, įrašyti sujungiamuose sąrašuose. Koalicijos pavadinime turi būti žodis "koalicija" ir negali būti nuorodų į partijų, politinių organizacijų, nesudarančių šios koalicijos, pavadinimus. Jungtinis sąrašas laikomas vienu sąrašu. Ta pati partija, politinė organizacija negali dalyvauti daugiau kaip vienoje koalicijoje.

41 straipsnis. Teisė atšaukti ar papildyti rinkimų pareiškimus dokumentus

1. Partija, politinė organizacija, taip pat pilietis, iškeltas kandidatu į tarybos narius, bet kuriuo metu patys gali paskelbti savo pareiškimus dokumentus visiškai ar iš dalies atšauktais, tačiau ne vėliau kaip likus 25 dienoms iki rinkimų. Partija, politinė organizacija ar rinkimų koalicija Vyriausiajai rinkimų komisijai tai praneša pareiškimu, pilietis - pareiškimu, patvirtintu notarine tvarka, ir apie tai yra informuojami atitinkami atstovai rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Atšaukus pareiškimus dokumentus, rinkimų užstatas gali būti grąžinamas tik po rinkimų, jeigu jis taps grąžintinu, kaip tai nustatyta šio įstatymo 38 straipsnyje. Papildomai galima teikti naujus pareiškimus dokumentus keičiant kandidatų sąrašo eilę arba keliant naujus kandidatus.

2. Jeigu pareiškimus dokumentus atšaukia partija, politinė organizacija, esanti koalicijoje, tai jos iškelti kandidatai išbraukiami iš jungtinio kandidatų sąrašo ir, jeigu koalicijos pavadinime yra nuoroda į jos pavadinimą, keičiamas koalicijos pavadinimas. Šiuo atveju būtina raštu informuoti koalicijos partnerių atstovus rinkimams Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Jeigu, atšaukus rinkimų pareiškimus dokumentus, koalicijos kandidatų sąraše lieka tik vienos partijos, politinės organizacijos iškelti kandidatai, jie rinkimuose dalyvauja tik kaip šios partijos, politinės organizacijos kandidatai.

3. Jeigu, atšaukus pareiškimus dokumentus ar anuliuavus kandidatų įregistravimą, kandidatų sąraše lieka mažiau kaip 5 kandidatai, anuliuojamas visų šio sąrašo kandidatų registravimas.

42 straipsnis. Kandidatų ir kandidatų sąrašų paskelbimas, rinkimų agitacijos kampanijos pradžia

1. Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų, politinių organizacijų sąrašą ir partijoms, politinėms organizacijoms burtais suteiktus rinkimų numerius. Nuo šio paskelbimo dienos prasideda rinkimų agitacijos kampanija.

2. Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, apygardos rinkimų komisija perduoda atitinkamam atstovui rinkimams kandidatų į tarybos narius pažymėjimus su juose įrašytais kandidatų rinkimų numeriais. Kandidato rinkimų numeris jo suteikimo metu yra tapatus kandidato eilės numeriui keliamų kandidatų sąraše (jungtiniame sąraše). Suteiktas kandidato rinkimų numeris negali būti keičiamas iki rinkimų rezultatų paskelbimo.

3. Likus ne mažiau kaip 18 dienų iki rinkimų, apygardos rinkimų komisija paskelbia rinkimuose dalyvaujančių partijų, politinių organizacijų kandidatų sąrašus (jungtinius sąrašus) ir kandidatų rinkimų numerius.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS KANDIDATŲ Į TARYBŲ NARIUS VEIKLOS GARANTIJOS

43 straipsnis. Kandidato į tarybos narius teisė pasisakyti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis

1. Prasidėjus rinkimų agitacijos kampanijai, kandidatai į tarybų narius rinkimų apygardose turi lygią teisę pasisakyti rinkėjų ir kitokiuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, valstybinėse ir savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse ir skelbti savo ar jį iškėlusios partijos, politinės organizacijos rinkimų programą.

2. Valstybės valdžios ir valdymo institucijų, taip pat savivaldybių vadovai turi padėti kandidatams į tarybų narius organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikiamą informaciją, išskyrus neskelbtiną pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir Vyriausybės nutarimus.

44 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo pažeidimą

Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkinėjimais arba kitaip kliudantys rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti ir būti išrinktais į tarybas, organizuoti rinkimų agitaciją, taip pat rinkimų komisijų nariai, kiti pareigūnai, suklastoję rinkimų dokumentus, neteisingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Atsakomybėn taip pat traukiami asmenys, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą į tarybos narius ar trukdę kandidatui susitikti su rinkėjais.

45 straipsnis. Kandidato į tarybos narius teisė būti atleistam nuo darbo ar tarnybinių pareigų rinkimų agitacijos kampanijos laiku

Kandidatas į tarybos narius rinkimų organizavimo ir vykdymo laiku, bet ne ilgiau kaip 14 dienų, jo prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų.

46 straipsnis. Kandidato į tarybos narius neliečiamybė

Kandidatas į tarybos narius rinkimų agitacijos kampanijos metu, taip pat iki naujai išrinktos tarybos pirmojo posėdžio be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, suimtas, jam negali būti taikomos administracinės nuobaudos teismine tvarka už veiksmus, padarytus rinkimų agitacijos kampanijos metu.

SEPTINTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ AGITACIJA

47 straipsnis. Rinkimų agitacijos pagrindai

1. Pradėti rinkimų agitaciją partijoms, politinėms organizacijoms ir kandidatams sudaromos šio įstatymo nustatytos sąlygos nuo tos dienos, kurią prasideda rinkimų agitacijos kampanija.

2. Rinkimų agitacija gali būti bet kokių formų ir būdų, išskyrus tuos, kurie pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją ir įstatymus.

48 straipsnis. Naudojimosi visuomenės informavimo priemonėmis sąlygos ir tvarka

1. Kandidatų sąrašus iškėlusioms organizacijoms suteikiama teisė nemokamai naudotis valstybinėmis ir savivaldybių visuomenės informavimo priemonėmis. Rinkimų agitacijai skirtų laidų rengimo taisyklės patvirtina, konkrečią Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos laidų trukmę ir laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovais. Ji taip pat paskirsto laidų laiką taip, kad nebūtų pažeisti kandidatų sąrašus iškėlusių organizacijų ir kandidatų sąrašų lygiateisiškumo principai. Kiekvienai kandidatų sąrašus keliančiai organizacijai skiriama ne mažiau kaip po 20 minučių radijo ir televizijos laiko ir pridedama laiko proporcingai iškeltų kandidatų sąrašų skaičiui.

2. Konkrečią savivaldybių radijo ir televizijos laidų trukmę ir laiką, skirtą rinkimų agitacijai, nustato apygardos rinkimų komisija, suderinusi su radijo ir televizijos vadovais, ir paskirsto taip, kad nebūtų pažeisti kandidatų sąrašų lygiateisiškumo principai.

3. Kandidatų sąrašo rinkimų programą Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka paskelbia apygardos rinkimų komisija per 20 dienų nuo šios programos pateikimo. Kandidatų sąrašo rinkimų programa neskelbiama po rinkimų dienos ir rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu.

4. Agitaciją komercinėse visuomenės informavimo priemonėse riboja tik rinkimų specialių sąskaitų dydis.

5. Visus ginčus dėl rinkimų agitacijos sprendžia Vyriausioji rinkimų komisija, vadovaudamasi šiame įstatyme nurodytais pagrindais.

49 straipsnis. Kandidatą į tarybos narius kompromituojančios medžiagos skelbimas ir kandidato atsakomoji nuomonė

1. Jeigu rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą į tarybos narius kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama daugiau kaip 3 kartus per savaitę, - likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse - likus 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie kandidatą gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinyje), tai ji privalo suteikti galimybę kandidatui pareikšti atsakomąją nuomonę, kurią sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir kandidato atsakymas. Atsakomoji nuomonė paprastai negali būti daugiau kaip 3 kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė kandidato atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, ir ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali šio įstatymo nustatytu laikotarpiu pati paskelbti kandidato atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti kandidato atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojančia kandidatą medžiaga pripažįstama tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad jie nebalsuotų už konkretų kandidatą, ir kurioje pranešama kandidatą negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie kandidatą, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia kandidatui teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Kandidato reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie jį asmeniškai; apie jį paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie kandidatą paskelbė jis pats arba kitas tame pačiame kandidatų sąrašė iškelto arba tos pačios partijos, politinės organizacijos iškelto kandidatas; medžiagoje nėra jokių kandidatą apibūdinančių žinių; kandidatas jau pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.

3. Jeigu kandidatas laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga apie kandidatą buvo paskelbta laikotarpiu, kuriuo ji pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, kandidato atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai kandidato atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kandidatą kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė kandidato atsakomosios nuomonės.

50 straipsnis. Kandidatų sąrašą iškėlusią partiją, politinę organizaciją kompromituojančios medžiagos skelbimas ir atsakomoji nuomonė

1. Jeigu rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu visuomenės informavimo priemonė paskelbia partiją, politinę organizaciją, iškėlusią kandidatų sąrašą, kompromituojančią medžiagą (vėliausiai tokius duomenis galima skelbti: visuomenės informavimo priemonėje, kuri leidžiama

daugiau kaip 3 kartus per savaitę, - likus 5 dienoms iki rinkimų, kitose visuomenės informavimo priemonėse - likus 10 dienų iki rinkimų, bet visais atvejais kompromituojanti medžiaga apie partiją, politinę organizaciją, iškėlusią kandidatų sąrašą, gali būti paskelbta ne vėliau kaip priešpaskutiniame iki rinkimų visuomenės informavimo priemonės leidinyje), ji privalo suteikti galimybę partijai, politinei organizacijai ar vienam iš partijos, politinės organizacijos skyrių pareikšti atsakomąją nuomonę. Atsakomąją nuomonę sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trypas išdėstymas ir atsakymas. Ji paprastai negali būti daugiau kaip 3 kartus ilgesnė už kompromituojančią medžiagą. Visuomenės informavimo priemonė atsakomąją nuomonę turi paskelbti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai ji buvo pareikšta, ir ne vėliau kaip likus 2 dienoms iki draudimo vykdyti rinkimų agitaciją pradžios. Jeigu visuomenės informavimo priemonė negali per šio įstatymo nustatytą laikotarpį pati paskelbti atsakomosios nuomonės, ji turi pasirūpinti savo lėšomis paskelbti atsakomąją nuomonę kitoje visuomenės informavimo priemonėje.

2. Kompromituojanti medžiaga yra tokia medžiaga, kuria siekiama paveikti rinkėjus, kad šie nebalsuotų už konkrečios partijos, politinės organizacijos iškeltus kandidatus, ir kurioje pranešama partiją, politinę organizaciją (jos skyrių ar padalinį) negatyviai apibūdinanti žinia. Visuomenės informavimo priemonės paskelbta nuomonė (skirtingai nuo žinios, nuomonei netaikomi tiesos kriterijai) apie partiją, politinę organizaciją, taip pat ir negatyvi, nepripažįstama kompromituojančia medžiaga ir nesuteikia teisės reikalauti paskelbti atsakomąją nuomonę. Reikalavimas paskelbti atsakomąją nuomonę taip pat gali būti netenkinamas, jeigu: medžiaga paskelbta ne apie tą partiją, politinę organizaciją; paskelbta medžiaga nėra kompromituojanti; kompromituojančią medžiagą apie partiją, politinę organizaciją paskelbė jos pačios iškeltas kandidatas; medžiagoje nėra jokių partiją, politinę organizaciją apibūdinančių žinių; partija, politinė organizacija ar jos skyrius jau pasinaudojo atsakomosios nuomonės teise.

3. Atsakomąją nuomonę partija, politinė organizacija visuomenės informavimo priemonei pateikia per savo atstovą rinkimams prie Vyriausiosios rinkimų komisijos arba per savo atstovą rinkimams prie apygardos rinkimų komisijos. Jeigu atstovas rinkimams laiku pateikė visuomenės informavimo priemonei atsakomąją nuomonę, bet ji nebuvo paskelbta, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti dvigubą šio paskelbimo kainą.

4. Jeigu kompromituojanti medžiaga buvo paskelbta laikotarpiu, per kurį pagal šį įstatymą negali būti skelbiama, atsakomoji nuomonė Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu skelbiama per Lietuvos nacionalinį radiją ar televiziją ir už tai apmokama pagal reklamos skelbimų įkainius. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonė privalo Vyriausiajai rinkimų komisijai sumokėti trigubą šio paskelbimo kainą.

5. Visais atvejais atsakomoji nuomonė neskelbiama rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu. Atsakomosios nuomonės paskelbimas neatleidžia visuomenės informavimo priemonės nuo atsakomybės pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

6. Kai atsakomoji nuomonė skelbiama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu, šio įstatymo nustatyta paskelbimo kaina ne ginčo tvarka išieškoma iš tos visuomenės informavimo priemonės, kuri kompromituojančią medžiagą paskelbė neleistinu laikotarpiu arba pati laiku nepaskelbė atsakomosios nuomonės.

51 straipsnis. Draudimas vykdyti rinkimų agitaciją naudojantis tarnybine padėtimi

1. Bet kam draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip naudojantis tarnybine padėtimi bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams draudžiama naudotis tarnybine padėtimi sudaryti sau ar partijai išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs pareigūnas gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

2. Jeigu asmuo yra kandidatas į tarybos narius, valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse jis gali pasisakyti tik šio įstatymo 48 straipsnyje nustatyta tvarka. Jeigu kandidatui dėl einamų pareigų reikia pranešti visuomenės informavimo priemonėms svarbių žinių, tai jis gali padaryti tik spaudos konferencijoje. Valstybinės ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonės gali skelbti tik šios konferencijos įrašą, kuriame nėra rinkimų agitacijos.

52 straipsnis. Rinkimų agitacijos finansavimas

1. Rinkimų agitacija finansuojama iš partijos, politinės organizacijos ar kandidato į tarybos narius gautų lėšų, kurios kaupiamos specialioje rinkimų sąskaitoje, atidarytoje pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos išduotą pažymą.

2. Specialios rinkimų sąskaitos maksimalus leistinas dydis yra 100 VMDU kiekvienam kandidatų sąrašui ir 500 VMDU kandidatų sąrašus keliančiai organizacijai. Jei pervestos į atitinkamą sąskaitą lėšos viršija nustatytą sumą, bankas perteklių perveda į valstybės biudžetą.

3. Rinkimų agitacijos išlaidas sudaro renginių, publikacijų, radijo ar televizijos laidų, taip pat gaminių ar paslaugų, kuriomis siekiama paveikti rinkėjų valią balsuoti arba nebalsuoti už kandidatą ar kandidatus, rengimo, įsigijimo, gamybos ar teikimo kaina. Apmokėti rinkimų agitacijos išlaidas ne iš specialių rinkimų sąskaitų draudžiama. Rinkimų agitacijos gaminiai ir paslaugos, kurių vertė didesnė kaip 0,5 VMDU, negali būti teikiami nemokamai. Rinkimų agitacijos gaminiai ir paslaugos negali būti teikiami darant akivaizdžias nuolaidas. Norintysis paremti kandidatų sąrašą ar kandidatą privalo tai daryti pervesdamas lėšas į specialias rinkimų sąskaitas. Jeigu išlaidos rinkimų agitacijos gaminiams buvo padarytos iki rinkimų agitacijos kampanijos pradžios, partija, politinė organizacija ar kandidatas praneša apie tai Vyriausiajai rinkimų komisijai, kuri, įvertinusi rinkimų agitacijos gaminius, šių išlaidų suma sumažina specialios rinkimų sąskaitos maksimalų leistiną dydį ir išduoda pažymą, kad šie gaminiai gali būti panaudoti rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu. Visuomenės informavimo priemonė, neturinti valstybės ar savivaldybių kapitalo, gali nurodyti, kurį kandidatų sąrašą (sąrašus) ar kandidatą (kandidatus) ji remia, ir po to jų rinkimų agitaciją skelbti nemokamai. Šiuo atveju visuomenės informavimo priemonei už tokios rinkimų agitacijos skelbimą negali būti atlyginama bet kokiais kitais būdais. Jeigu vienkartinės rinkimų agitacijos paslaugas, kurių vertė mažesnė kaip 0,5 VMDU, nemokamai teikia kandidato, kandidatų sąrašo rėmėjai (tai draudžiama asmenims, nurodytiems 51 straipsnyje), jos nevertinamos ir specialios rinkimų sąskaitos maksimalaus leistino dydžio nekeičia.

4. Mokesčių inspekcija, nustačiusi, kad rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu už rinkimų agitacijos gaminius ar paslaugas buvo sumokėta ne iš specialios rinkimų sąskaitos, taip pat grynaisiais pinigais arba netiesiogiai, sumokėtą sumą ar atlyginimą (sumą ar atlyginimą, kurie turėjo būti sumokėti) už rinkimų agitacijos gaminius, paslaugas ne ginčo tvarka išieško iš jų gavėjo ir perveda į valstybės biudžetą.

5. Rinkimų agitacija taip pat finansuojama iš valstybės lėšų. Kandidatas, partija, politinė organizacija nemoka už pagal šį įstatymą skirtą laiką valstybiniame, savivaldybės radijuje ir televizijoje, už kandidatų sąrašų rinkimų programų atspausdinimą ir šios išlaidos nekeičia specialios rinkimų sąskaitos maksimalaus leistino dydžio.

6. Rinkimų agitacijai skirtų lėšų panaudojimą kontroliuoja mokesčių inspekcijos ir Vyriausioji rinkimų komisija. Partijos, politinės organizacijos ataskaitas, kurių formą nustato Vyriausioji rinkimų komisija, apie lėšų šaltinius ir panaudojimą rinkimų agitacijai turi pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 25 dienas po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Vyriausioji rinkimų komisija šias ataskaitas paskelbia "Valstybės žiniuose".

7. Specialios rinkimų sąskaitos uždaromos ne vėliau kaip per 20 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo. Rinkimų agitacijai nepanaudotas lėšas kandidatai, kandidatų sąrašą iškėlusios partijos, politinės organizacijos naudoja savo nuožiūra. Laiku neuždarytų sąskaitų lėšas bankas perveda į valstybės biudžetą.

53 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas rinkimų dieną

1. Rinkimų agitacija draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną, išskyrus nuolatinę vaizdinę agitaciją tam skirtose vietose, jeigu ji iškabinta likus ne mažiau kaip 48 valandoms iki rinkimų pradžios. Rinkimų agitacijos draudimo laikotarpiu jokių vaizdinių rinkimų agitacijos priemonių (išskyrus tas, kurias išleido Vyriausioji rinkimų komisija) negali būti balsavimo patalpoje ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa.

2. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalyje išdėstytas nuostatas, baudžiami įstatymų nustatyta tvarka.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS PARENGTINĖ RINKIMŲ ORGANIZAVIMO VEIKLA

54 straipsnis. Rinkimų dokumentų pavyzdžių nustatymas

Rinkėjo pažymėjimų, rinkimų biuletenių, kandidatų sąrašų daugiamentėje rinkimų apygardoje, plakatų su duomenimis apie kandidatą (kandidatus), vidinių ir išorinių balsavimo paštų vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius bei formas, taip pat jų pildymo pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

55 straipsnis. Rinkimų biuleteniai

1. Rinkimuose į tarybą kiekvienam rinkėjui įteikiamas vienas biuletenis - balsuoti dėl kandidatų sąrašo daugiamentėje rinkimų apygardoje ir dėl trijų šio sąrašo kandidatų pirmumo.

2. Rinkimų biuletenyje turi būti:

1) išspausdintas nurodymas rinkėjui, kaip užpildyti biuletenį, ir išskirtos specialios biuletenio vietos rinkėjo valiai pareikšti;

2) vienoje biuletenio dalyje skiriant kiekvienam kandidatų sąrašui po vienodą plotą, to paties tipo šriftu išspausdinti kandidatų sąrašų rinkimų numeriai ir pavadinimai jiems suteiktų rinkimų numerių didėjimo tvarka. Kandidatų sąrašo pavadinimo šrifto dydis parenkamas toks, kad geriausiai tiktų užpildyti įrašui skirtą plotą. Taip pat įrašoma ne mažiau kaip 5 pirmųjų sąrašo kandidatų vardai ir pavardės;

3) antroje biuletenio dalyje trys specialūs laukeliai, kuriuose rinkėjas balsuodamas įrašo pasirinktų kandidatų rinkimų numerius.

56 straipsnis. Rinkimų biuletenių pristatymas

1. Apygardų rinkimų komisijos rinkimų biuletenius ir vokus centriniams pašto skyriams pateikia ne vėliau kaip prieš 2 dienas iki balsavimo paštų pradžios, rinkimų biuletenius rinkimų apylinkėms - ne vėliau kaip prieš 12 valandų iki balsavimo pradžios.

2. Vyriausioji rinkimų komisija atsako už rinkimų biuletenių ir balsavimo paštų vokų išleidimą, jų apskaitos tvarkymą ir pristatymą nepažeidžiant nurodytų terminų.

57 straipsnis. Balsavimo patalpų parengimas

1. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpa turi būti visiškai parengta rinkimams ne vėliau kaip likus 12 valandų iki balsavimo pradžios. Iki šio laiko rinkimų komisija turi būti suskaičiavusi visus iš apygardos rinkimų komisijos gautus rinkimų biuletenius ir surašiusi jų priėmimo aktą. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje turi būti balsadėžė, slapto balsavimo kabina (kabinos), kurioje rinkėjas galėtų slapta užpildyti rinkimų biuletenį. Balsavimo patalpoje gali būti iškabinta Vyriausiosios rinkimų komisijos išleista rinkimų agitacijos ar rinkėjų informavimo medžiaga ir turi būti iškabinti kandidatų, renkamų šioje rinkimų apygardoje, sąrašai. Šio įstatymo tekstas turi būti prieinamas kiekvienoje rinkimų apylinkėje. Iš balsavimo patalpos, perėjimo į ją patalpų (koridorių) ir 50 metrų atstumu aplink pastatą, kuriame yra balsavimo patalpa, turi būti pašalinta rinkimų agitacijos medžiaga, išskyrus tą, kurią išleido Vyriausioji rinkimų komisija. Taip pat turi būti paruoštos darbo vietos rinkimų komisijos nariams ir vietos rinkimų stebėtojams. Parengta balsavimo patalpa uždaroma, antspauduojama, perduodama saugoti policijai ir apie tai apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas praneša apygardos rinkimų komisijai.

2. Kitus balsavimo patalpos įrengimo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas atsako, kad balsavimo patalpa būtų parengta laiku ir tinkamai. Jeigu savivaldybė nepaskiria tinkamų patalpų įrengti balsavimo patalpai arba nepasirūpina balsavimui būtinu inventoriumi, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas privalo apie tai laiku pranešti apygardos rinkimų komisijai ir imtis priemonių tinkamai balsavimo patalpai surasti ir tinkamam inventoriui įsigyti, kaip yra nustatyta šio įstatymo 8 straipsnyje.

58 straipsnis. Rinkimų stebėtojai

1. Partijos, politinės organizacijos, taip pat atstovas rinkimams turi teisę skirti rinkimų stebėtojus. Rinkimų stebėtojas yra asmuo, turintis Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos pažymėjimą. Jis turi teisę stebėti rinkimus rinkimų apygardos arba apylinkės, kuri nurodyta jo pažymėjime, teritorijoje. Stebėtojo pažymėjimą išduoda:

1) Vyriausioji rinkimų komisija - stebėti rinkimus visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba tik konkrečiose rinkimų apygardose, apylinkėse pagal užsienio reikalų ministro, Respublikos Prezidento patarėjo teikimą, užsienio valstybėms arba tarptautinėms institucijoms atstovaujančių asmenų prašymus, taip pat savo nuožiūra;

2) apygardos rinkimų komisija - stebėti rinkimus visoje šios rinkimų apygardos teritorijoje, vienoje arba keliuose rinkimų apylinkėse vyresniems kaip 18 metų Lietuvos Respublikos piliečiams pagal partijos, politinės organizacijos vietos skyriaus arba atstovo rinkimams prašymą, kuriame turi būti nurodyta asmens vardas, pavardė, asmens kodas, rinkimų apylinkės (apylinkių) pavadinimas.

2. Stebėtojo pažymėjimus rinkimų komisijos vardu išduoda jos pirmininkas arba kitas komisijos narys komisijos pirmininko pavedimu. Negalima atsisakyti išduoti stebėtojo pažymėjimą arba vilkinti jo išdavimą, jeigu asmuo, kuriam jis turėtų būti išduotas, atitinka šio įstatymo reikalavimus. Apie visus atsisakymus išduoti stebėtojo pažymėjimą turi būti pranešta artimiausiame komisijos posėdyje ir atitinkamam atstovui rinkimams.

3. Rinkimų stebėtojas turi teisę reikalauti, kad rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai, taip pat balsavimo patalpoje esantys asmenys laikytųsi šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų. Rinkimų komisijos turi pasirūpinti, kad rinkimų stebėtojai rinkimų apylinkės balsavimo patalpose būtų sudarytos tinkamos sąlygos stebėti, kaip laikomasi šio įstatymo. Jeigu stebėtojas pats pažeidžia šį arba kitus įstatymus, jo stebėtojo pažymėjimas gali būti anuliuotas apygardos rinkimų komisijos pirmininko sprendimu, apie kurį turi būti iškart pranešta rinkimų komisijos nariams, Vyriausiajai rinkimų komisijai ir atitinkamam atstovui rinkimams.

DEVINTASIS SKIRSNIS BALSAVIMAS

59 straipsnis. Balsavimo laikas ir vieta

Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos apylinkės rinkimų komisijos nurodytoje patalpoje. Rinkėjas balsuoja toje rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas, jei kitko nenumato šis įstatymas.

60 straipsnis. Draudimas rengti balsavimo patalpoje kitus renginius

Balsavimo patalpoje negalima rengti jokių kitų renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą. Jokių renginių taip pat negalima rengti ir perėjimo patalpose (koridoriuose) bei prie įėjimo į balsavimo patalpos pastatą.

61 straipsnis. Balsavimo pradžia

Rinkimų dieną rinkėjams balsavimo patalpa atidaroma tik susirinkus ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių. Iki balsavimo patalpos atidarymo rinkėjams joje gali būti tik rinkimų komisijos nariai, stebėtojai ir budintis policininkas. Rinkimų komisijos pirmininkas su komisijos nariais patikrina, ar balsadėžė yra tuščia, ir ją antspauduoja. Po to, kai apylinkės rinkimų komisija nustato, kad balsavimo patalpa įrengta pagal nustatytus reikalavimus, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas į balsų skaičiavimo protokolą įrašo visą apylinkės rinkimų komisijos iš apygardos rinkimų komisijos gautų biuletenių skaičių, antspauduoja rinkimų biuletenius, išdalija rinkėjų sąrašą ir išduoda rinkimų biuletenius komisijos nariams, kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičių įrašo į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir atidaro rinkėjams balsavimo patalpą, taip paskelbdamas rinkimų pradžią.

62 straipsnis. Rinkėjo asmenybės nustatymas

1. Prie įėjimo į balsavimo patalpą rinkėjas pateikia apylinkės rinkimų komisijos nariui rinkėjo pažymėjimą, pasą ar kitą dokumentą, patvirtinantį jo asmenybę ar pilietybę. Komisijos narys, nustatęs, kad rinkėjas atvyko į tą rinkimų apylinkę, į kurios rinkėjų sąrašą jis įrašytas, įteikia rinkėjui rinkimų apylinkės antspaudu antspauduotą atvykimo lapelį, kuriame nurodyta, kelintas rinkėjas atvyko balsuoti, ir nurodo, į kurį komisijos narį kreiptis rinkimų biuletenio. Draudžiama vienam rinkėjui išduoti kelis atvykimo lapelius arba išduoti kitam rinkėjui skirtą lapelį. Jeigu asmuo, atvykęs į balsavimo patalpą, neturi reikalingų dokumentų arba neaišku, ar jis įrašytas į šios rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą, komisijos narys šiam asmeniui atvykimo lapelio neišduoda, įteikia jam svečio lapelį ir siunčia jį pas komisijos pirmininką ar jo pavaduotoją išsiaiškinti dėl balsavimo.

2. Komisijos narys, kuriam pavesta išduoti rinkimų biuletenius, pagal pateiktus dokumentus nustatęs, kad atvykęs balsuoti asmuo tikrai yra į rinkėjų sąrašą įrašytas pilietis, arba jeigu rinkimų komisijos pirmininkui raštu tai paliudija 2 į tos rinkimų apylinkės rinkėjų sąrašą įrašyti Lietuvos Respublikos piliečiai, rinkėjų sąrašė suranda rinkėjo pavardę, paima iš asmens rinkėjo pažymėjimą ir atvykimo lapelį. Po to, kai rinkėjas ir komisijos narys, išduodantis rinkimų biuletenius, pasirašo

rinkimų apylinkės rinkėjų sąraše, rinkėjui išduodamas vienas rinkimų biuletenis. Rinkėjo pažymėjimas ir atvykimo lapelis rinkėjui negražinami. Balsuojant paštu, rinkėjo pažymėjime pažymima apie biuletenių išdavimą ir rinkėjo pažymėjimas gražinamas rinkėjui.

3. Išduoti rinkėjui kito asmens rinkimų biuletenį draudžiama. Komisijos narys, pažeidęs šį reikalavimą, atsako pagal įstatymus.

63 straipsnis. Balsavimo tvarka

1. Gavęs rinkimų biuletenį, rinkėjas eina į balsavimo kabiną ir joje biuletenį užpildo. Pildyti biuletenį ne balsavimo kabinoje draudžiama.

2. Rinkimų biuletenyje rinkėjas pažymi tą kandidatų sąrašą, už kurį jis balsuoja „už“, ir specialiai tam skirtuose biuletenio laukeliuose įrašo trijų pasirinktų balsuoto sąrašo kandidatų rinkimų numerius. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar tris kartus, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas balsas.

3. Užpildytą rinkimų biuletenį rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

4. Jeigu rinkėjas prašo, sugadintas rinkimų biuletenis pakeičiamas nauju. Sugadinti biuleteniai laikomi atskirai po to, kai išdavęs naują biuletenį rinkimų komisijos narys jį perbraukia ir ant jo pasirašo.

5. Rinkėjas, kuris dėl fizinių trūkumų negali pats rinkimų biuletenio užpildyti, įmesti jo į balsadėžę, gali pasikviesti kitą asmenį (išskyrus rinkimų komisijos pirmininką ar narį, ar rinkimų stebėtoją), kuris už jį atliktų šiuos veiksmus. Rinkėjas, neturintis fizinių trūkumų, kurie trukdytų jam užpildyti rinkimų biuletenį, turi balsuoti pats.

64 straipsnis. Balsavimas paštu

1. Balsavimas paštu suteikia galimybę dalyvauti rinkimuose piliečiams, kurie dėl sveikatos būklės arba dėl kitų priežasčių rinkimų dieną negali atvykti balsuoti į rinkimų apylinkę. Balsuoti paštu galima pašto skyriuose jų darbo valandomis pradedant 7 diena iki rinkimų ir baigiant likus vienai dienai iki rinkimų, jei rinkėjas įrašytas į rinkimų apygardos, kuri yra tame mieste, rajone, rinkėjų sąrašus, ir baigiant likus 2 dienoms iki rinkimų, jei rinkėjas neįrašytas į rinkimų apygardos, kuri yra tame mieste, rajone, rinkėjų sąrašus. Balsavimo paštu išlaidas apmoka valstybė.

2. Už balsavimo organizavimą atsako pašto skyriaus viršininkas. Jis yra atsakingas už rinkimų biuletenių ir balsavimo vokų apskaitą, išdavimą ir priėmimą balsavimo paštu metu. Už pašto skyriaus darbo balsuojant paštu priežiūros organizavimą atsako tos rinkimų apylinkės, kurios teritorijoje yra pašto skyrius, komisijos pirmininkas.

3. Rinkimų biuleteniams ir vokams išduoti bei priimti balsavimo paštu metu pašto viršininkas, pritarus apygardos rinkimų komisijai, paskiria pašto darbuotojus (pareigūnus), kuriems patikima išduoti rinkimų biuletenius ir balsavimo vokus. Jeigu apygardos rinkimų komisija pareikalauja, pašto viršininkas privalo nušalinti pašto darbuotoją nuo darbo su rinkimų dokumentais. Pašto darbuotojams, kurie įgaliojami išduoti rinkimų dokumentus, apygardos rinkimų komisija išduoda nustatytos formos pažymas. Rinkimų komisijos narys, rinkimų stebėtojas, pateikęs pašto darbuotojui savo pažymėjimą, rinkėjas, pateikęs rinkėjo pažymėjimą ir jo asmenybę patvirtinantį dokumentą, turi teisę įrašyti į šią pažymą savo pastabą, apie kurią pašto viršininkas nedelsdamas praneša apygardos rinkimų komisijai. Šios pažymos neturintis pašto darbuotojas neturi teisės išduoti rinkimų dokumentų.

4. Pašto skyriuose turi būti patalpa (vieta), kur rinkėjas galėtų netrukdomas ir slapta užpildyti rinkimų biuletenius ir įdėti juos į balsavimo voką. Balsavimą gali stebėti partijų ir politinių organizacijų stebėtojai, turintys pažymėjimus stebėti rinkimus bet kurioje rinkimų apylinkėje.

5. Pašto darbuotojas rinkimų dokumentus rinkėjui išduoda Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka. Kartu su rinkimų biuleteniais rinkėjui išduodami balsavimo paštu vokai. Išorinį balsavimo paštu voką pašto darbuotojas adresuoja tai apylinkės rinkimų komisijai, kuri nurodyta asmens rinkėjo pažymėjime.

6. Rinkėjas balsuoja slapta:

- 1) užpildo rinkimų biuletenį;
- 2) užpildytą rinkimų biuletenį įdeda į vidinį balsavimo paštu voką;
- 3) užklijuoja vidinį voką;
- 4) vidinį voką kartu su rinkėjo pažymėjimu įdeda į išorinį voką;
- 5) užklijuoja išorinį voką.

7. Balsavimo paštu vokus ir rinkimų biuletenį rinkėjams, negalintiems dėl sveikatos būklės atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, į namus pristato paštininkas likus ne

mažiau kaip 2 dienoms iki rinkimų. Kartu su paštininku pas rinkėją gali atvykti ne mažiau kaip 2 komisijos nariai, taip pat gali atvykti stebėtojai. Šių rinkėjų sąrašą prieš 10 dienų iki rinkimų sudaro apylinkės rinkimų komisijos pagal piliečių užpildytus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytos formos prašymus užtikrinti galimybę balsuoti namuose. Rinkimų komisijos, sutikus apygardos rinkimų komisijos pirmininkui ar jo įgaliotam apygardos rinkimų komisijos nariui, gali papildyti sąrašą, jeigu gauna šių rinkėjų prašymus iki rinkimų likus ne mažiau kaip 3 dienoms. Piliečių prašymai taip pat turi būti patvirtinti miesto, rajono globos ir rūpybos ar sveikatos priežiūros ir gydymo įstaigų vadovų arba šių tam įgaliotų pareigūnų. Prašymai pridedami prie apylinkės rinkimų komisijos sudaryto rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašo. Pašto darbuotojai, rinkimų komisijų nariai ar kiti asmenys negali atnešti balsavimo pašto vokų ir rinkimų biuletenių į namus rinkėjams, neįrašytiems į rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašą. Į rinkėjų, kurie dėl sveikatos būklės negali atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, sąrašą gali būti įrašyti: I grupės invalidai, II grupės judėjimo invalidai ir laikinai nedarbingi asmenys, jei jie pateikė šioje straipsnio dalyje numatytus prašymus užtikrinti galimybę balsuoti namuose. Pareigūnai, rinkimų komisijai suteikę klaidingų žinių apie rinkėjus, negalinčius dėl sveikatos būklės atvykti balsuoti į paštą arba rinkimų dieną į rinkimų apylinkę, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

8. Užklijuotą išorinį voką (su jame esančiu rinkėjo pažymėjimu, vidiniu balsavimo pašto voku ir ten esančiu biuleteniu) rinkėjas gali:

- 1) įteikti pašto skyriaus darbuotojui ;
- 2) įteikti paštininkui, atnešusiam jam rinkimų dokumentus;
- 3) įmesti į pašto dėžutę.

9. Rinkėjui balsuojant namuose draudžiama daryti poveikį jo apsisprendimui ir skubinti jį balsuoti. Rinkėjas, neturintis fizinių trūkumų, neleidžiančių jam užpildyti rinkimų biuletenį, slapta užpildytą biuletenį pats įdeda į vidinį voką, jį užklijuoja, užklijuotą vidinį voką kartu su rinkėjo pažymėjimu įdeda į išorinį voką ir jį užklijuoja. Rinkėjo, kuris dėl fizinių trūkumų negali to atlikti pats, prašymu tai atlieka rinkėjo pasirinktas asmuo (išskyrus paštininką, rinkimų komisijos narį ar stebėtoją), kuriuo rinkėjas pasitiki ir kuris privalo išsaugoti balsavimo slaptumą. Rinkėjas užklijuotą išorinį voką gali įteikti paštininkui ar išsiųsti tą pačią arba kitą dieną.

10. Draudžiama priimti iš rinkėjo neužklijuotą išorinį balsavimo pašto voką.

65 straipsnis. Balsavimas gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose

1. Gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai. Apygardos rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 20 dienų iki rinkimų gydymo, socialinės rūpybos ir globos įstaigų vadovų teikimu sudaro specialių pašto skyrių sąrašą, pašto viršininko teikimu nustato šių skyrių darbo laiką. Įstaigos vadovas skiria tinkamas balsavimui patalpas ir yra atsakingas, kad rinkėjams būtų pranešta apie specialaus pašto skyriaus darbo vietą bei laiką ir būtų sudarytos sąlygos jį atvykti rinkėjams.

2. Galintys judėti šių įstaigų pacientai ir globotiniai balsuoja patys balsavimo patalpoje šio įstatymo 64 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Pas negalinčius atvykti į balsavimo patalpą dėl sveikatos būklės gydymo, socialinės rūpybos bei globos įstaigų pacientus ir globotinius atvyksta ne mažiau kaip 2 komisijos nariai, stebėtojai (jeigu jie dalyvauja) ir specialaus pašto skyriaus pareigūnai.

4. Balsuojantis asmuo turi pats jam sudarytomis slaptumo sąlygomis užpildyti rinkimų biuletenį ir įdėti jį į balsavimo pašto voką. Prireikus jis gali pasinaudoti kito asmens (išskyrus tos įstaigos darbuotojo, paštininko, rinkimų komisijos nario ar rinkimų stebėtojo), kuriuo pasitiki, paslaugomis.

5. Gydymo, socialinės rūpybos ar globos įstaigos vadovo nurodymu gali būti draudžiama dėl balsavimo trikdyti ligonius, kurių būklė yra sunki. Šis nurodymas paštininkams privalomas.

6. Taip pat draudžiama dėl balsavimo trikdyti asmenį, jeigu Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka gydytojų komisija padarė išvadą, kad jis balsavimo metu dėl chroniškos psichinės ligos, silpnaprotystės ar trumpalaikio psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų esmės.

66 straipsnis. Balsavimas kariniuose daliniuose

1. Krašto apsaugos sistemos ir vidaus tarnybos daliniuose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai, kaip nustatyta 65 straipsnyje.

2. Pagal galimybę dalinių vadai sudaro sąlygas kariam balsuoti šių nuolatinės gyvenamosios vietos rinkimų apylinkėse.

67 straipsnis. Balsavimas baudmės atlikimo vietose

1. Baudmės atlikimo vietose sudaromi specialūs balsavimui skirti pašto skyriai, kaip nustatyta 65 straipsnyje.

2. Įkalinimo įstaigų vadovai įstatymų nustatyta tvarka gali išleisti nuteistuosius balsuoti šių nuolatinės gyvenamosios vietos rinkimų apylinkėse.

DEŠIMTASIS SKIRSNIS BALSŲ SKAIČIAVIMAS

68 straipsnis. Balsavimo vokų ir biuletenių apskaita pašto skyriuose

1. Balsavimo pašto vokų ir biuletenių apskaitą tvarko pašto skyriaus viršininkas, apskaitos duomenis nurodydamas specialiai tam skirtame žurnale Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka.

2. Likus vienai dienai iki rinkimų, pašto skyriaus viršininkas grąžina nepanaudotus balsavimo pašto vokus ir rinkimų biuletenius apygardos rinkimų komisijai.

3. Paštas vokus su rinkėjų užpildytais biuleteniais įteikia apylinkių rinkimų komisijoms rinkimų dieną ne vėliau kaip likus 2 valandoms iki rinkimų pabaigos.

4. Balsavimo pašto vokų ir biuletenių apskaitą Lietuvos Respublikoje tvarko Vyriausioji rinkimų komisija.

69 straipsnis. Apylinkės rinkimų komisijos darbo organizavimas skaičiuojant balsus

1. Balsų skaičiavimą komisijoje organizuoja ir jam vadovauja apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas. Jo nurodymai skaičiuojant balsus privalomi ir turi būti vykdomi visų balsavimo patalpoje esančių asmenų. Jis turi užtikrinti, kad balsai būtų skaičiuojami pagal nustatytą tvarką, ir turi teisę pareikšti įspėjimą bet kuriam balsavimo patalpoje esančiam asmeniui, jeigu šis trukdo komisijai dirbti ar netinkamai atlieka savo pareigas. Tokį savo sprendimą komisijos pirmininkas paskelbia viešai. Sprendimas įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą ir pasirašomas komisijos pirmininko. Sprendimas privalo būti vykdomas nedelsiant, o prireikus rinkimų komisija jį gali svarstyti tik po to, kai bus pasirašytas balsų skaičiavimo protokolą.

2. Visi į protokolą įrašomi duomenys turi būti viešai paskelbti taip, kad juos girdėtų visi dalyvaujantys skaičiuojant balsus asmenys. Jeigu dėl biuletenio galiojimo ar žymų prasmės kyla abejonių, komisijos pirmininkas biuletenį pateikia komisijos nariams ir skelbia balsavimą dėl jo įvertinimo (jeigu tokių biuletenių yra keletas, pateikiami po vieną). Šio balsavimo rezultatai užrašomi ant biuletenio tuščiojoje pusėje.

70 straipsnis. Rinkimų biuletenių apskaita rinkimų apylinkėse

1. Uždarius balsavimo patalpą, apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 rinkimų komisijos narių, užkliauja ir antspauduoja balsadėžės plyšį.

2. Atskirai iš kiekvieno apylinkės rinkimų komisijos nario surenkami nepanaudoti rinkimų biuleteniai, viešai suskaičiuojami, jų skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą. Pagal parašus rinkėjų sąrašė, rinkėjo pažymėjimus, atvykimo lapelius, rinkėjų sugadintus ir grąžintus pakeisti tuščiais biuletenius patikrinama, ar komisijos narys visus biuletenius išdavė teisėtai.

3. Nepanaudotus ir sugadintus rinkimų biuletenius rinkimų komisija viešai suskaičiuoja, anuliuoja nukirpdama dešinią viršutinį kampą, sudeda į specialiai tam skirtus vokus ir šiuos vokus antspauduoja. Nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą.

71 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų skaičiavimas

1. Apylinkės rinkimų komisija, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, apžiūri apylinkės rinkimų balsadėžę, ar nepažeisti antspaudai ir ar nėra kitų požymių, liudijančių, kad ji galėjo būti atidaryta ar kitaip būtų buvę įmanoma iš jos išimti rinkimų biuletenius. Ar balsadėžė buvo pažeista, sprendžia komisija dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių. Jeigu komisija priima sprendimą, kad balsadėžė buvo pažeista, dėl to surašomas aktas, balsadėžė supakuojama, paketas antspauduojamas ir

balsai neskaičiuojami. Balsadėžė pristatoma apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šioje balsadėžėje esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija.

2. Įsitikinus, kad balsadėžė nebuvo pažeista, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 apylinkės rinkimų komisijos narių ir stebėtojams, ji atidaroma, visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija suskaičiuoja visus balsadėžėje buvusius biuletenius. Skaičiuodama komisija visus biuletenius gali suskirstyti į grupes pagal rinkėjų už kandidatų sąrašus paduotus balsus ir papildomai išskirti grupę biuletenių, kuriais rinkėjai nebalsavo nė už vieną kandidatų sąrašą arba balsavo už kelis sąrašus. Suskaičiavus grupėse esančius biuletenius, nustatomi rinkėjų už kandidatų sąrašus paduoti balsai ir negaliojančių biuletenių skaičius. Iš visų biuletenių turi būti išskirti, jeigu aptinkama, neturintys būtinų požymių (nenustatytos formos, neantspauduoti ar ne šios rinkimų komisijos antspaudu antspauduoti biuleteniai ir panašiai) biuleteniai. Apie tokius biuletenius nedelsiant turi būti pranešta apygardos rinkimų komisijai ir apie tai įrašyta rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokole. Visi biuleteniai turi būti perskaičiuoti du kartus. Antrą kartą patikrinti, ar biuletenių grupės sudarytos pagal rinkėjų padarytas žymas, ir biuletenius perskaičiuoti turi kiti komisijos nariai. Skaičiavimo rezultatai turi būti paskelbti ir įrašyti į protokolą, suskaičiuoti biuleteniai sudėti į specialų voką (vokus), kuris užklijuojamas ir saugomas. Po to, kai rinkimų komisija nustatė, kiek kandidatų sąrašai gavo apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų balsų, pradedami skaičiuoti paštu balsavusių rinkėjų balsai.

3. Biuleteniai, pagal kurių žymas galima nustatyti, už kurį sąrašą balsavo rinkėjas, bet negalima nustatyti, kam jis atidavė pirmumo balsą ar balsus, vien dėl to negali būti pripažinti negaliojančiais. Jeigu rinkėjas biuletenyje nenurodė kandidato rinkimų numerio, nurodė nesamą kandidato rinkimų numerį, pagal įrašą ar įrašus dėl pirmumo neįmanoma nustatyti rinkėjo valios, pirmumo balsas ar balsai pagal šio biuletenio antrosios dalies specialųjį laukelį (laukelius) neskaičiuojami. Jeigu biuletenyje to paties kandidato rinkimų numeris įrašytas du ar tris kartus, šiam kandidatui pagal šį biuletenį įskaitomas tik vienas balsas.

4. Sprendimą dėl rinkimų biuletenio pripažinimo negaliojančiu arba esant ginčui tarp komisijos narių dėl biuletenio žymų įvertinimo priima rinkimų komisija balsavimu. Šio balsavimo rezultatas nurodomas kitoje to biuletenio pusėje.

5. Balsai skaičiuojami taip, kad šią procedūrą, rinkėjų žymas rinkimų biuleteniuose galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikinti, kad balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai.

6. Konkrečią biuletenių ir balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 14 dienų iki rinkimų.

72 straipsnis. Balsavusių paštu rinkėjų apskaita, jų paduotų balsų ir kandidatų pirmumo balsų skaičiavimas

1. Suskaičiavus balsadėžėje rastus rinkimų biuletenius, pradedami skaičiuoti paštu gauti rinkimų biuleteniai:

1) apylinkės rinkimų komisijos pirmininkas pateikia neatplėštus visus paštu gautus išorinius balsavimo vokus. Jų skaičius paskelbiamas ir įrašomas į balsų skaičiavimo protokolą;

2) išoriniai vokai po vieną atplėšiami;

3) iš išorinio voko išimamas rinkėjo pažymėjimas, garsiai perskaitoma rinkėjo pavardė, ji sutikrinama su apylinkės rinkėjų sąrašu ir vidinis balsavimo paštu vokas antspauduojamas rinkimų apylinkės antspaudu. Jeigu rinkėjo pažymėjime įrašytas asmuo, kurio nėra rinkėjų sąraše, arba rinkėjų sąraše yra rinkėjo parašas, liudijantis, kad jis jau balsavo apylinkėje, arba yra gautas kitas to paties rinkėjo balsavimo paštu vokas, arba išoriniame voke nėra rinkėjo pažymėjimo, arba išoriniame voke yra įdėta daugiau kaip vienas vidinis balsavimo paštu vokas, antspaudas nededamas ir laikoma, kad voke esantis rinkimų biuletenis negalioja. Šį faktą būtina pažymėti ant vidinio (vidinių) balsavimo voko (vokų);

4) apylinkės rinkėjų sąraše prie rinkėjo, kurio balsas gautas paštu, pavardės įrašoma "balsavo paštu" arba "BP" ir balsavimo paštu vokas įmetamas į balsadėžę, įrengtą ir antspauduotą pagal nustatytus reikalavimus;

5) baigus peržiūrėti visus paštu gautus balsavimo vokus, balsadėžė atidaroma ir atplėšiami antspauduoti vidiniai balsavimo paštu vokai. Jeigu balsavimo voke yra daugiau kaip vienas rinkimų biuletenis, visi voke esantys biuleteniai pripažįstami negaliojančiais. Toliau paštu gauti balsai skaičiuojami pagal 71 straipsnio reikalavimus.

2. Jeigu rinkimų apylinkėje (komisijoje) yra tik vienas antspauduotas vidinis balsavimo pašto vokas, kad nebūtų pažeistas balsavimo slaptumas, jis neatplėšiamas ir perduodamas šią komisiją sudariusiai rinkimų komisijai, kuri balsavimo rezultatus įrašo į savo balsų skaičiavimo protokolą.

3. Po to, kai suskaičiuoti balsavimo patalpoje ir paštu už kandidatų sąrašus paduoti balsai, visi duomenys yra įrašyti į balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį, ši protokolo dalis pasirašyta komisijos narių, pirmininko bei stebėtojų ir apylinkės rinkimų komisija pranešė apygardos rinkimų komisijai, kad sąrašo balsai yra suskaičiuoti, apylinkės rinkimų komisija gali pradėti skaičiuoti balsus, paduotus už kandidatus (pirmumo balsus). Apylinkės rinkimų komisija gali nuspręsti pirmumo balsus skaičiuoti iš karto arba, jeigu leido apygardos rinkimų komisijos pirmininkas, kitą kartą, bet ne vėliau kaip po 24 valandų. Jeigu nusprendžiama pirmumo balsus skaičiuoti kitą kartą, biuleteniai, kurie turės būti skaičiuojami, Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka specialiajame voke turi būti perduoti saugoti apygardos rinkimų komisijai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija po to, kai priėmė iš apylinkės rinkimų komisijos rinkimų dokumentus, dėl jai perduotuose biuleteniuose pirmumo balsų skaičiavimo turi priimti vieną iš sprendimų:

1) grąžinti biuletenius ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti tai apylinkės rinkimų komisijai, iš kurios jie buvo gauti;

2) pakeisti apylinkės rinkimų komisijos, iš kurios yra gauti rinkimų dokumentai, sprendimą dėl pirmumo balsų skaičiavimo ir pavesti pirmumo balsus suskaičiuoti kitos rinkimų apylinkės komisijai arba imtis skaičiuoti pirmumo balsus pačiai. Šiuo atveju apygardos rinkimų komisija turi nustatyti pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką.

4. Jeigu komisija pirmumo balsus skaičiuoja kitą dieną arba perskaičiuoja biuletenius, ji, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 jos narių, patikrina, ar nebuvo atidarytas specialusis vokas (vokai). Jeigu apylinkės rinkimų komisija priima sprendimą, kad vokas buvo pažeistas ar buvo pakeistas jo turinys, dėl to surašomas aktas, vokas supakuojamas, paketas antspauduojamas ir balsai neskaičiuojami. Paketas pristatomas apygardos rinkimų komisijai. Apie tai nedelsiant pranešama Vyriausiajai rinkimų komisijai. Sprendimą dėl šiame pakete esančių balsų skaičiavimo priima apygardos rinkimų komisija. Įsitikinus, kad vokas nebuvo pažeistas, pradedamas pirmumo balsų skaičiavimas. Apie pirmumo balsų skaičiavimo vietą ir laiką, taip pat ir tuo atveju, kai apygardos rinkimų komisija nusprendžia perskaičiuoti biuletenius, ne vėliau kaip prieš valandą iki skaičiavimo pradžios turi būti paskelbiama dviejose skelbimų lentose: įrengtoje pastate, kuriame yra apygardos rinkimų komisijos būstinė, ir pastate, kuriame bus skaičiuojami pirmumo balsai. Skaičiuojant pirmumo balsus, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai ir turi budėti policininkas. Visi rinkimų biuleteniai sudedami ant stalų, ant kurių negali būti jokių kitų dokumentų bei rašymo priemonių (išskyrus juodus grafitinius pieštukus), ir komisija patikrina, ar yra visi biuleteniai, kuriuose reikia suskaičiuoti pirmumo balsus. Konkrečią pirmumo balsų skaičiavimo tvarką nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 7 dienoms iki rinkimų. Balsai turi būti skaičiuojami taip, kad šią procedūrą galėtų matyti visi balsų skaičiavimo metu dalyvaujantys asmenys ir įsitikinti, kad balsai skaičiuojami sąžiningai ir teisingai. Suskaičiuoti balsai įrašomi į balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį, biuleteniai supakuojami, paketas antspauduojamas ir perduodamas apygardos rinkimų komisijai.

73 straipsnis. Rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolai

1. Kiekvienoje rinkimų apylinkėje surašomas vienas dviejų dalių balsų skaičiavimo protokolai, kurio pirmojoje dalyje įrašoma:

- 1) rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje;
- 2) gautų iš apygardos rinkimų komisijos biuletenių skaičius;
- 3) kiekvienam komisijos nariui išduotų rinkimų biuletenių skaičius, rinkėjams išduotų biuletenių skaičius, rinkėjų parašų skaičius, rinkėjo pažymėjimų skaičius, atvykimo lapelių skaičius, nepanaudotų ir sugadintų biuletenių skaičius;
- 4) anuliuotų rinkimų biuletenių skaičius;
- 5) rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius;
- 6) balsadėžės atidarymo laikas;
- 7) balsadėžėje rastų biuletenių, kuriais rinkėjai nebalsavo nė už vieną kandidatų sąrašą arba balsavo už kelis sąrašus, skaičius;
- 8) balsadėžėje rastų biuletenių, kuriais rinkėjai balsavo už vieną kandidatų sąrašą, skaičius;
- 9) balsadėžėje rastų už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius;
- 10) paštu gautų vokų skaičius, antspauduotų vidinių balsavimo paštu vokų skaičius;

- 11) paštu gautų biuletenių, kuriais rinkėjai nebalsavo nė už vieną kandidatų sąrašą arba balsavo už kelis sąrašus, skaičius;
- 12) paštu gautų biuletenių, kuriais rinkėjai balsavo už vieną kandidatų sąrašą, skaičius;
- 13) paštu gautų už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius;
- 14) iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius;
- 15) iš viso biuletenių, kuriais rinkėjai nebalsavo nė už vieną kandidatų sąrašą arba balsavo už kelis sąrašus, skaičius;

16) iš viso už kiekvieną kandidatų sąrašą paduotų balsų skaičius.

2. Pagal apylinkės rinkėjų sąrašus nustatomas rinkėjų skaičius rinkimų apylinkėje. Rinkėjų, kuriems buvo išduoti biuleteniai, skaičius nustatomas pagal rinkėjų parašus, liudijančius, kad biuleteniai gauti. Rinkimų apylinkės balsavimo patalpoje balsavusių rinkėjų skaičius nustatomas pagal apylinkės rinkimų balsadėžėje rastų biuletenių skaičių. Iš viso rinkimų apylinkėje dalyvavusių rinkimuose rinkėjų skaičius nustatomas pagal apylinkės rinkimų balsadėžėje rastų biuletenių skaičių ir paštu gautų biuletenių skaičių.

3. Jeigu balsadėžėje randama biuletenių daugiau negu jų buvo išduota rinkėjams, komisija imasi priemonių priežastims išsiaiškinti. Tai įrašoma balsų skaičiavimo protokole ir nurodoma, kiek biuletenių buvo rasta daugiau.

4. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį įrašyti visi duomenys ir visi biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus ir į specialųjį voką (vokus), šią rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo dalį pasirašo rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolo pirmąją dalį pasirašo stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie protokolo pirmosios dalies ir yra neatskiriama jo dalis.

5. Protokolo antrojoje dalyje įrašoma:

- 1) skaičiuojamų biuletenių skaičius;
- 2) kiekvieno kandidato gautų pirmumo balsų skaičius;
- 3) visų kandidatų gautų pirmumo balsų suma;
- 4) negaliojančių biuletenių skaičius;
- 5) kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyti balsų skaičiavimo duomenys, reikalingi tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai.

6. Kai į rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo antrąją dalį įrašyti visi duomenys ir visi suskaičiuoti biuleteniai sudėti į antspauduotus paketus, šią rinkimų apylinkės balsų skaičiavimo protokolo dalį pasirašo rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai. Po to protokolo antrąją dalį pasirašo stebėtojai. Jų pastabos, komisijos narių atskirosios nuomonės pridedamos prie protokolo antrosios dalies ir yra neatskiriama jo dalis. Jeigu apygardos ar apylinkės rinkimų komisija nustato, kad duomenyse, nurodytuose balsų skaičiavimo protokolo pirmojoje dalyje, yra padaryta klaida, yra surašomas protokolą klaidai ištaisyti. Protokolo antroji dalis, biuleteniai grąžinami apygardos rinkimų komisijai. Sprendimą dėl klaidos priima apygardos rinkimų komisija.

74 straipsnis. Negaliojantys biuleteniai

Negaliojančiais biuleteniais pripažįstami:

- 1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuleteniai;
- 2) antspauduoti ne tos rinkimų apylinkės komisijos antspaudu biuleteniai (gauti paštu biuleteniai - neantspauduoti rinkimų apygardos komisijos antspaudu);
- 3) ne tos rinkimų apygardos rinkimų biuleteniai;
- 4) biuleteniai, kuriuose rinkėjas nebalsavo už kandidatų sąrašą (pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatų sąrašą; nepažymėjo nė vieno kandidatų sąrašo; pagal padarytą žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios).

75 straipsnis. Rinkimų apylinkės dokumentų pateikimas apygardos rinkimų komisijai

1. Apylinkės rinkimų komisija visus rinkimų biuletenius, taip pat negaliojančius ir nepanaudotus, kitus rinkimų dokumentus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka sudeda į paketus, juos aprašo ir antspauduoja. Paketai kartu su balsų skaičiavimo protokolu ir jo priedais, rinkėjų sąrašų, apylinkės rinkimų komisijos protokolu ir viso komisijos darbo laikotarpio finansiniais dokumentais apygardos rinkimų komisijai pristatomi ne vėliau kaip per 12 valandų po balsavimo pabaigos, jei Vyriausioji rinkimų komisija nenustatė kitaip.

2. Vyriausioji rinkimų komisija bei Vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti rinkimų dokumentų gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

76 straipsnis. Balsų skaičiavimas apygardos rinkimų komisijoje

1. Apygardos rinkimų komisija priima apylinkės rinkimų komisijos pateiktus dokumentus ir patikrina:

1) ar yra pristatyti visi privalomi pateikti dokumentai (paketai ir specialieji vokai su rinkimų biuleteniais);

2) paketų ir vokų antspaudavimą ir užrašus (ar užrašas pilnas ir teisingas);

3) ar į balsų skaičiavimo protokolo pirmąją dalį (dalis) įrašyti visi duomenys; ar jie neprieštarauja vieni kitiems; ar atitinka apygardos rinkimų komisijai žinomus duomenis (apylinkės rinkimų komisijai išduotų biuletenių skaičių, rinkėjų skaičių, paštu gautų išorinių balsavimo vokų skaičių, visų biuletenių skaičius pagal pirmąją ir antrąją protokolo dalis); ar yra visi reikalingi parašai; ar prie protokolo pridėtos visos jame nurodytos komisijos narių atskirosios nuomonės, stebėtojų pastabos;

4) ar visos pastabos ir rinkėjų skundai yra apsvarstyti apylinkės rinkimų komisijoje.

2. Apygardos rinkimų komisija nedelsdama praneša Vyriausiajai rinkimų komisijai šios nustatyta tvarka balsų skaičiavimo protokolo dalių duomenis, savo pastabas dėl apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų ir pasirūpina pateiktų dokumentų saugumu.

3. Apylinkių rinkimų komisijų antspauduoti paketai, kuriuose yra rinkimų biuleteniai ar kiti rinkimų dokumentai, apygardos rinkimų komisijoje gali būti atidaromi tik apygardos rinkimų komisijos sprendimu. Specialusis vokas su rinkimų biuleteniais apygardos rinkimų komisijoje baigti suskaičiuoti balsus gali būti išduotas tik apylinkės rinkimų komisijos pirmininkui ar jo tam raštu įgaliotam komisijos nariui. Vyriausioji rinkimų komisija bei Vidaus reikalų ministerija privalo užtikrinti specialiųjų vokų su rinkimų biuleteniais gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

4. Nustačiusi apylinkės rinkimų komisijos pateiktų dokumentų trūkumus, apygardos rinkimų komisija imasi priemonių jiems pašalinti, pareikalauja iš apylinkės rinkimų komisijos pirmininko pateikti trūkstamus dokumentus.

5. Apygardos rinkimų komisija balsus skaičiuoja taip: susumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prie jų prideda tuos paštu balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti apygardos rinkimų komisijoje.

77 straipsnis. Rinkimų apygardos balsų skaičiavimo dokumentų pateikimas Vyriausiajai rinkimų komisijai

Apygardos rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš rinkimų apylinkių (išskyrus finansinius dokumentus), rinkėjų sąrašus, rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, apygardos rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus sudeda į specialius paketus ir antspauduoja. Paketai per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduodami Vyriausiajai rinkimų komisijai.

78 straipsnis. Stebėtojų dalyvavimas skaičiuojant balsus ir nustatant rinkimų rezultatus

1. Skaičiuojant balsus rinkimų apylinkėse bei apygardose, taip pat nustatant rinkimų rezultatus apygardose, gali dalyvauti rinkimų stebėtojai, taip pat visuomenės informavimo priemonių atstovai.

2. Stebėtojai turi teisę reikšti pastabas ir pretenzijas rinkimų komisijoms dėl šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimų, bet neturi kliudyti rinkimų komisijoms dirbti. Stebėtojai turi teisę apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą, kuris pridedamas prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo ir kartu su kitais rinkimų apylinkės rinkimų dokumentais pateikiamas apygardos rinkimų komisijai. Rinkimų stebėtojo protestas apygardos rinkimų komisijai pridedamas prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo. Protestus nagrinėja ta rinkimų komisija, kuriai jie pareikšti.

79 straipsnis. Išankstinių rinkimų rezultatų skelbimas

1. Išankstinius rinkimų rezultatus gali pranešti tik Vyriausioji rinkimų komisija. Jeigu apygardos rinkimų komisija perdavė rinkimų rezultatų visose rinkimų apylinkėse išankstinius duomenis, Vyriausioji rinkimų komisija turi nedelsdama parengti pranešimą visuomenės informavimo priemonėms. Šis pranešimas pirmiausia skelbiamas Internetu.

2. Iki Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimo visuomenės informavimo priemonių atstovams draudžiama vaizdo ar garso įrašymo technika, žodžiu, raštu ar kitaip skleisti informaciją apie balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatus.

80 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, priimtų pasibaigus balsavimui

1. Partijos, politinės organizacijos, iškėlusios kandidatų sąrašus, kandidatai, atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskųsti apygardos rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 24 valandas nuo jų surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti ne vėliau kaip per 24 valandas.

2. Apygardos rinkimų komisijos sprendimai dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali būti apskųsti Vyriausiajai rinkimų komisijai ne vėliau kaip per 72 valandas nuo jų surašymo ir privalo būti išnagrinėti iki oficialaus galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

3. Apygardų komisijos, nagrinėdamos skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius, o nustačiusios protokoluose aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius bei negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apylinkės balsų skaičiavimo protokolo. Apygardos rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiais apylinkės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolą.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl apygardos rinkimų komisijos sprendimo dėl apygardos balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti apygardos rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius, o nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apygardos, apylinkės balsų skaičiavimo protokolą ir prideda jį prie apygardos balsų skaičiavimo protokolo.

5. Partijos, politinės organizacijos, iškėlusios kandidatų sąrašus, kandidatai į tarybos narius, tarybos nariai po galutinių rinkimų rezultatų oficialaus paskelbimo bet kurį Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą ar kitą jos veiką per 5 dienas po Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo priėmimo ar po to, kai paaiškėjo apie ginčijamą veiką, gali apskųsti Aukštesniajam administraciniam teismui. Aukštesnysis administracinis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 5 dienas. Jo sprendimai įsiteisėja nuo paskelbimo.

[5 dalies redakcija nuo 2001 m. sausio 1 d.:

5. Partijos, politinės organizacijos, iškėlusios kandidatų sąrašus, kandidatai į tarybos narius, tarybos nariai po galutinių rinkimų rezultatų oficialaus paskelbimo bet kurį Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą ar kitą jos veiką per 5 dienas po Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo priėmimo ar po to, kai paaiškėjo apie ginčijamą veiką, gali apskųsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas šiuos skundus išnagrinėja per 5 dienas. Jo sprendimai įsiteisėja nuo paskelbimo.]

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1939](#), 00.09.19, Žin., 2000, Nr.84-2532 (00.10.06), įsigalioja nuo 2001.01.01

81 straipsnis. Rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolas

1. Pagal rinkimų apylinkių balsų skaičiavimo protokolus, o prireikus - ir pagal rinkimų biuletenius bei kitus rinkimų dokumentus apygardos rinkimų komisija nustato:

1) apygardoje rinkimuose dalyvavusių rinkėjų skaičių;

2) apygardoje negaliojančių biuletenių skaičių, taip pat Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytus balsų skaičiavimo duomenis, reikalingus tikrinant, ar tiksliai buvo suskaičiuoti rinkėjų paduoti balsai;

3) už kiekvieną kandidatų sąrašą ir už visus kandidatų sąrašus paduotų balsų skaičius.

2. Pagal už kiekvieną kandidatą paduotus pirmumo balsus kiekvienam kandidatų sąrašui atskirai sudaroma porinkiminė kandidatų sąrašo eilė. Porinkiminiame sąraše pirmesniu įrašomas kandidatas, gavęs daugiau pirmumo balsų. Jeigu pirmumo balsų kandidatai yra gavę po lygiai arba mažiau negu šioje rinkimų apygardoje renkama tarybos narių, pirmesnis įrašomas kandidatas, pirmesniu įrašytas pareiškinių dokumentų eilėje.

3. Apygardos rinkimų komisijos pirmininkas ir nariai rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą pasirašo po to, kai apsvarsto apylinkių rinkimų komisijų narių atskiras nuomones, stebėtojų pastabas ir rinkėjų skundus. Apygardos rinkimų komisija gali pasiūlyti Vyriausiajai rinkimų komisijai pripažinti rinkimus apygardoje negaliojančiais.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS RINKIMŲ REZULTATŲ NUSTATYMAS IR PASKELBIMAS

82 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas daugiamandatėje rinkimų apygardoje

1. Išankstinius rinkimų rezultatus nustato apygardos rinkimų komisija po to, kai pasirašytas rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolai.

2. Mandatai kandidatų sąrašams paskirstomi pagal tai, kiek rinkėjų balsų gavo kiekvienas sąrašas, taikant kvotų ir liekanų metodą. Partijos, politinės organizacijos kandidatų sąrašas gali gauti tarybos narių mandatų (dalyvauja skirstant mandatus) tik tuomet, jeigu jis gavo ne mažiau kaip 4 procentus, o koalicijos kandidatų sąrašas - ne mažiau kaip 6 procentus rinkėjų balsų. Jeigu už sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, yra paduota mažiau kaip 60 procentų rinkėjų balsų, teisę dalyvauti skirstant mandatus įgyja tas lig šiol skirstant mandatus nedalyvavęs sąrašas (sąrašai, jeigu už juos paduota vienodai rinkėjų balsų), už kurį yra paduota daugiausiai rinkėjų balsų. Tokiu pat būdu kandidatų sąrašų, turinčių teisę dalyvauti skirstant mandatus, skaičius didinamas iki tokio skaičiaus, kad už kandidatų sąrašus, dalyvaujančius skirstant mandatus, būtų paduota ne mažiau kaip 60 procentų rinkėjų balsų.

3. Apskaičiuojama mandatų skirstymo kvota. Ji lygi rinkėjų balsų, kuriuos gavo sąrašai, dalyvaujantys skirstant mandatus, sumai, padalytai iš mandatų skaičiaus. Jei dalijant gaunama liekana, dalmuo padidinamas vienetu.

4. Už kiekvieną sąrašą paduotų balsų skaičius dalijamas iš mandatų skirstymo pagal sąrašus kvotos. Gautas sveikasis dalmuo yra mandatų skaičius, tenkantis kiekvienam sąrašui pagal mandatų skirstymo kvotą, o šio dalijimo liekanos naudojamos likusiems mandatams paskirstyti pagal liekanas. Dėl to visų sąrašų pavadinimai surašomi iš eilės, kurioje po paskutiniojo toliau eina pirmasis, pagal jiems atitekusias dalijimo liekanas, pradedant didžiausiąja. Jei dviejų sąrašų liekanos lygios, pirmiau įrašomas sąrašas su mažesniu rinkimų numeriu. Nepadalyti dalijant kvotų metodu mandatai po vieną padalijami sąrašams pagal eilę, pradedant tuo sąrašu, kuris buvo įrašytas pirmasis.

5. Jeigu kuriam nors sąrašui tektų didesnis mandatų skaičius negu sąrašė yra kandidatų, tai šie mandatai padalijami kitiems sąrašams, tęsiant toliau jų dalijimą liekanų metodu.

6. Sąrašė kandidatai gauna mandatus pagal porinkiminę kandidatų sąrašų eilę.

83 straipsnis. Galutinių rinkimų rezultatų tvirtinimas ir paskelbimas

1. Galutinius rinkimų rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus ir nustačiusi visus rinkimų rezultatus šioje apygardoje, tvirtina Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 7 dienas po rinkimų. Tų apygardų rinkimų komisijų sprendimus, dėl kurių per 3 dienas po rinkimų nėra gauta nė vieno kandidatų sąrašus iškėlusios organizacijos atstovo rinkimams skundo dėl šio įstatymo pažeidimo, turėjusio esminės įtakos rinkimų rezultatams, Vyriausioji rinkimų komisija tvirtina be svarstymo. Apygardos rinkimų komisija, Vyriausiajai rinkimų komisijai patvirtinus jos sprendimą, ne vėliau kaip per 2 dienas po sprendimo patvirtinimo paskelbia apygardos rinkimų rezultatus.

2. Jeigu Vyriausioji rinkimų komisija pakeičia apygardos rinkimų komisijos sprendimą arba priima sprendimą dėl nebesančio tarybos nario vietos, tai rinkimų rezultatus skelbia Vyriausioji rinkimų komisija ir tarybos narių pažymėjimus pradeda išduoti ne anksčiau kaip po 7, o baigia ne vėliau kaip po 10 dienų po rinkimų rezultatų ar sprendimo paskelbimo.

3. Vyriausioji rinkimų komisija kandidatų sąrašus iškėlusioms organizacijoms, dalyvavusioms paskirstant mandatus, grąžina rinkimų užstatus, išskyrus užstatus už sąrašus tose apygardose, kuriose jos per rinkimus nedalyvavo paskirstant mandatus. Užstatus grąžinamas per 15 dienų po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

4. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per 3 mėnesius po galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo išleidžia knygą apie rinkimų rezultatus ir per 4 mėnesius perduoda valstybės archyvuui neterminuotai saugoti rinkimų apylinkių ir rinkimų apygardų balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinius dokumentus (išskyrus parašų rinkimo lapus), Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus bei sprendimus ir rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Po to Vyriausioji rinkimų komisija gali nuspręsti sunaikinti nesaugotinus rinkimų dokumentus.

84 straipsnis. Rinkimų pripažinimas negaliojančiais

Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato, kad šiurkštūs šio įstatymo pažeidimai, padaryti rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklaidojimas ar jų praradimas turėjo esminės įtakos rinkimų

rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti šių esminių rezultatų – kandidatų sąrašų, dalyvaujančių paskirstant mandatus, arba kandidatų sąrašui tenkančių mandatų skaičių galima nustatyti tik daugiau kaip vieno mandato tikslumu.

85 straipsnis. Pakartotiniai rinkimai

1. Pakartotiniai rinkimai rengiami, jeigu rinkimai į tarybą šiame įstatyme nustatyta tvarka pripažinti negaliojančiais.

2. Pakartotiniai rinkimai rengiami ne vėliau kaip po 3 mėnesių po to, kai rinkimai pripažinti negaliojančiais. Vyriausioji rinkimų komisija taip pat priima sprendimą dėl apygardos rinkimų komisijos įgaliojimų rengti pakartotinius rinkimus pratęsimo, sudėties pakeitimo arba jos sudarymo iš naujo. Toliau pakartotiniai rinkimai vykdomi šio įstatymo nustatyta tvarka. Kandidatų sąrašus keliančių organizacijų, prieš tai užsiregistravusių dalyvauti rinkimuose šioje apygardoje, rinkimų užstatai užskaitomi.

3. Vyriausiajai rinkimų komisijai pripažinus pakartotinių rinkimų apygardoje rezultatus negaliojančiais, Lietuvos Respublikos Seimas svarsto Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto teikimą dėl tiesioginio valdymo savivaldybėje įvedimo ir nustato naujų rinkimų į tarybą datą.

86 straipsnis. Tarybos nario įgaliojimų pripažinimas nutrūkusiais prieš terminą

Tarybos nario įgaliojimus nutrūkusiais prieš terminą pripažįsta Vyriausioji rinkimų komisija, išskyrus atvejį, kai savivaldybės teritorijoje įstatymų nustatyta tvarka Lietuvos Respublikos Seimo sprendimu laikinai įvedamas tiesioginis valdymas, ne vėliau kaip per 15 dienų po to, kai tam atsiranda vada:

1) tarybos nariui atsistatydinus - pagal tarybos nario paties parašytą pareiškimą atsistatydinti. Tarybos nario pareiškimas atsistatydinti turi būti patvirtintas notariškai arba pasirašytas mero ir tarybos narį iškėlusios organizacijos vadovo, arba tarybos nario asmeniškai įteiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai;

2) tarybos nariui nedalyvavus iš eilės 3 tarybos posėdžiuose be pateisinamos priežasties - pagal įsigaliojusį tarybos nutarimą;

3) teismui pripažinus tarybos narį neveiksniu - pagal įsigaliojusį teismo sprendimą;

4) įsiteisėjus teismo apkaltinamajam nuosprendžiui - pagal įsigaliojusį teismo nuosprendį;

5) tarybos nariui netekus Lietuvos Respublikos pilietybės - pagal įsigaliojusį teisės aktą dėl pilietybės netekimo;

6) paaiškėjus, kad tarybos narys yra pažeidęs šio įstatymo 88 straipsnį - pagal įsigaliojusį teismo sprendimą arba nuosprendį;

7) tarybos nariui mirus - pagal notariškai patvirtintą mirties liudijimo kopiją.

*** 87 straipsnis. Laisvos tarybos nario vietos užėmimas**

1. Tarybos nario įgaliojimus pripažinus nutrūkusiais, taryboje atsiranda laisva tarybos nario vieta. Ji užimama taip: tarybos nariu tampa porinkiminio kandidatų sąrašo, pagal kurį buvo išrinktas buvęs tarybos narys, pirmasis tarybos nario mandato negavęs kandidatas. Jeigu šiame kandidatų sąrašė tarybos nario mandatų negavusių kandidatų nėra, tarybos nario mandatas perduodamas kitam sąrašui pagal kandidatų sąrašų eilę, sudarytą po rinkimų mandatams paskirstyti liekanų metodu, t.y. tam sąrašui, kuris yra pirmasis po sąrašo, kuris paskutinis gavo mandatą pagal šią eilę, ir tarybos nariu tampa naujai mandatą gavusio sąrašo pirmasis tarybos nario mandato negavęs kandidatas. Vyriausioji rinkimų komisija sprendimą dėl tarybos nario mandato pripažinimo naujam tarybos nariui turi priimti ne vėliau kaip per 7 dienas po to, kai atsirado laisva tarybos nario vieta.

2. Jeigu asmuo, kuriam pagal šio straipsnio 1 dalį turėtų atitekti tarybos nario mandatas, negali tapti tarybos nariu pagal šio įstatymo 2 straipsnį arba jam tapus tarybos nariu iš karto turėtų būti taikomos šio įstatymo 86 straipsnio nuostatos, tai šis asmuo kandidatų sąrašo eilėje praleidžiamas.

* Pastaba. Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 87 straipsnis įsigalioja pasibaigus tarybų narių, išrinktų 1997 metais, įgaliojimų laikui.

88 straipsnis. Tarybos nario mandato netekimas dėl rinkėjams nepaskelbto bendradarbiavimo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis ir turėtos teismo nuosprendžio paskirtos bausmės

1. Kiekvienas kandidatas į tarybos narius turi viešai paskelbti, jeigu ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis. Apie tai jis nurodo kandidato į tarybos narius anketoje. Rinkimų komisijos leidžiamame plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su kitos valstybės specialiosiomis tarnybomis“.

2. Jeigu kandidatas to nenurodė ir galioja teismo sprendimas, kuriuo nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas, kad šis asmuo ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, Vyriausioji rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatu į tarybos narius, o jei buvo įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatu į tarybos narius. Jeigu kandidatas to nenurodė ir po tarybos rinkimų įstatymų nustatyta tvarka įrodoma, kad jis ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis sąmoningai bendradarbiavo su kitų valstybių specialiosiomis tarnybomis, nuo tos dienos nutraukiami jo tarybos nario įgaliojimai.

3. Kiekvienas kandidatas į tarybos narius turi viešai paskelbti, jeigu jis po 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos teismo įsigaliojusiu nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikaltimo. Apie tai jis nurodo kandidato į tarybos narius anketoje. Rinkimų komisijos leidžiamame plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi būti pažymėta: „Teismo nuosprendžiu yra pripažintas kaltu dėl nusikaltimo“.

4. Jeigu kandidatas to nenurodė ir yra po 1990 m. kovo 11 d. įsigaliojęs teismo nuosprendis, kuriuo asmuo pripažintas kaltu dėl nusikaltimo, rinkimų komisija jo neregistruoja kandidatu į tarybos narius, o jei buvo įregistravusi, Vyriausioji rinkimų komisija nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatu į tarybos narius. Jei kandidatas to nenurodė ir po tarybos rinkimų nustatoma, kad yra Lietuvos Respublikos teismo nuosprendis pripažinti šį asmenį kaltu dėl nusikaltimo, Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų nutraukia jo tarybos nario įgaliojimus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-578](#), 94.07.21, Žin., 1994, Nr.63-1234

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-646](#), 94.11.08, Žin., 1994, Nr.89-1719

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-757](#), 95.01.12, Žin., 1995, Nr.7-143

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 10, 11, 31 IR 46 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-795](#), 95.02.15, Žin., 1995, Nr.18-405

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 41 IR 45 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-57](#), 96.12.23, Žin., 1996, Nr.126-2944 (96.12.31)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-231](#), 97.05.29, Žin., 1997, Nr.50-1191 (97.06.06)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 88 STRAIPSNIO
PAPILDYMO ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-256](#), 97.06.10, Žin., 1997, Nr.58-1331 (97.06.20)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 16, 51, 64 IR 68
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1047](#), 99.02.09, Žin., 1999, Nr.19-511 (99.02.24)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 19, 34, 83 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1999 m. gegužės 1 d.

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1369](#), 99.10.19, Žin., 1999, Nr.93-2710 (99.11.04)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

Nauja įstatymo redakcija

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1939](#), 00.09.19, Žin., 2000, Nr.84-2532 (00.10.06)

SAVIVALDYBIŲ TARYBŲ RINKIMŲ ĮSTATYMO 19 IR 80 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2001 m. sausio 1 d.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2000.10.06)